

DECYZJA KOMISJI**z dnia 13 lipca 2011 r.****w sprawie systemu pomocy państwa C 3/09 (ex NN 41 A-B/03) zastosowanego przez Portugalię na rzecz zbierania, przewozu, obróbki i niszczenia odpadów z uboju***(notyfikowana jako dokument nr C(2011) 4888)***Jedynie tekst w języku portugalskim jest autentyczny**

(2011/677/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy,

a także mając na uwadze, co następuje:

I. PROCEDURA

- (1) W związku ze skargą Komisja w dniu 15 listopada 2002 r. skierowała do władz portugalskich wniosek o udzielenie informacji w sprawie wprowadzenia opłaty parafiskalnej mającej na celu finansowanie zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych otrzymanych przy uboju przeżuwaczy i drobiu zgodnie z dekretem z mocą ustawy nr 197/2002 z dnia 25 września 2002 r. ⁽¹⁾ (zwanym dalej „dekretem z mocą ustawy z 2002 r.”). Władze portugalskie udzieliły odpowiedzi pismem z dnia 20 stycznia 2003 r.
- (2) Ponieważ z dostarczonych informacji wynika, że przedmiotowy mechanizm wprowadzono w życie bez uprzedniego zezwolenia Komisji, wpisano go do rejestru pomocy niezgłoszonych pod numerami NN 41 A-B/03.
- (3) Pismami z dnia 16 i 30 kwietnia 2003 r. służby Komisji wezwały władze portugalskie do udzielenia nowych informacji na temat przedmiotowego systemu. Władze portugalskie miały cztery tygodnie na udzielenie odpowiedzi.
- (4) Pismami z dnia 5 maja i 6 czerwca 2003 r., zarejestrowanymi odpowiednio dnia 5 maja i 10 czerwca 2003 r., Stałe Przedstawicielstwo Portugalii przy Unii Europejskiej wystąpiło, w imieniu władz portugalskich, z wnioskiem o dodatkowy termin na przekazanie wszystkich wymaganych informacji, uwzględniając czas niezbędny na ich zebranie.
- (5) Pismem z dnia 25 lipca 2003 r. służby Komisji przedłużyły termin o cztery tygodnie.
- (6) Wobec braku odpowiedzi w ustalonym w ostatnim wspomnianym piśmie terminie czterech tygodni służby Komisji, pismem z dnia 19 grudnia 2003 r., skierowały do władz portugalskich formalny monit, wskazując, że w przypadku braku reakcji wspomnianych władz zastrzegają sobie prawo zaproponowania Komisji, aby wystąpiła z nakazem udzielenia informacji na mocy art. 10 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE ⁽²⁾ (obecnie art. 108 TFUE).
- (7) Pismem z dnia 5 lutego 2004 r., zarejestrowanym tego samego dnia, Stałe Przedstawicielstwo Portugalii przy Unii Europejskiej przekazało Komisji odpowiedź władz portugalskich na pisma służb Komisji z dnia 16 i 30 kwietnia 2003 r.
- (8) Pismem z dnia 11 listopada 2004 r. służby Komisji wezwały władze portugalskie do udzielenia nowych informacji na temat przedmiotowego systemu. Władze portugalskie miały cztery tygodnie na udzielenie odpowiedzi.
- (9) Pismem z dnia 30 grudnia 2004 r., zarejestrowanym dnia 5 stycznia 2005 r., Stałe Przedstawicielstwo Portugalii przy Unii Europejskiej wystąpiło, w imieniu władz portugalskich, z wnioskiem o dodatkowy miesięczny termin na przekazanie wszystkich wymaganych informacji, uwzględniając czas niezbędny na ich zebranie.
- (10) Pismem z dnia 17 stycznia 2005 r. służby Komisji po raz drugi przedłużyły termin.
- (11) Wobec braku odpowiedzi na swoje pytania w nowym wyznaczonym terminie służby Komisji wysłały do władz portugalskich nowy monit pismem z dnia 12 kwietnia 2005 r., zwracając ponownie ich uwagę na fakt, że w przypadku niezastosowania się do wyznaczonego terminu czterech tygodni na wysłanie odpowiedzi zastrzegają sobie prawo zaproponowania Komisji, aby wystąpiła z nakazem udzielenia informacji na mocy art. 10 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 659/1999.

⁽¹⁾ *Diário da República* I Seria A, nr 222 z 25.9.2002, s. 6535.⁽²⁾ Dz.U. L 83 z 27.3.1999, s. 1.

- (12) Wspomniany termin na udzielenie odpowiedzi upłynął w maju 2005 r. Wobec braku odpowiedzi przed upływem wspomnianego terminu decyzją z dnia 21 lutego 2006 r. ⁽³⁾ Komisja nakazała Portugalii przekazanie wszystkich informacji, do udzielenia których ją wzywano, zaznaczając, że – wobec braku odpowiedzi ze strony władz portugalskich – Komisja zastrzega sobie prawo do wszczęcia postępowania określonego w art. 108 ust. 2 TFUE (zob. pkt 80 nakazu udzielenia informacji).
- (13) Wobec nieprzekazania żadnej z wymaganych informacji dnia 28 stycznia 2009 r. Komisja podjęła decyzję o wszczęciu postępowania przewidzianego w art. 108 ust. 2 TFUE. Decyzję opublikowano w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* ⁽⁴⁾. Komisja wezwała pozostałe państwa członkowskie i zainteresowane strony trzecie do przedstawienia uwag w sprawie przedmiotowej pomocy.
- (14) Wobec braku uwag ze strony Portugalii w wyznaczonym terminie Komisja skierowała do Portugalii monit pismem z dnia 18 marca 2009 r. Dnia 14 kwietnia 2009 r. Portugalia przedstawiła Komisji swoje uwagi, dostarczając równocześnie kopię dekretów z mocą ustawy nr 393-B/98 i nr 244/2003. Inne uwagi otrzymano dnia 15 czerwca 2009 r. od ETSA – Empresa de Transformação de Subprodutos Animais SA.
- (15) Dnia 1 lipca 2009 r. Komisja przekazała Portugalii uwagi ETSA. Portugalia nie przekazała Komisji uwag na ten temat.
- (16) W związku z uwagami otrzymanymi od ETSA służby Komisji zwróciły się do władz portugalskich, pismem z dnia 19 lutego 2010 r., o udzielenie dodatkowych wyjaśnień. Władze portugalskie odpowiedziały pismem z dnia 27 kwietnia 2010 r.
- (17) Pismem z dnia 1 lutego 2011 r. służby Komisji zwróciły się do władz portugalskich z wnioskiem o udzielenie wyjaśnień i odpowiedź na pytania postawione wcześniej przez służby Komisji, na które władze portugalskie nie odpowiedziały w sposób wyczerpujący.
- (18) Pismem z dnia 24 lutego 2011 r. władze portugalskie wystąpiły z wnioskiem o przedłużenie terminu na udzielenie odpowiedzi o 30 dni.
- (19) Pismem z dnia 28 lutego 2011 r. służby Komisji przedłużyły o 30 dni termin na udzielenie odpowiedzi.

Władze portugalskie odpowiedziały na pytania postawione przez służby Komisji pismem z dnia 1 kwietnia 2011 r.

- (20) Pismem z dnia 20 czerwca 2011 r. służby Komisji poinformowały władze portugalskie o zamiarze zaproponowania Komisji, aby podjęła warunkową decyzję zatwierdzającą pomoc, przedstawiając zastosowane warunki.

II. OPIS ŚRODKA

- (21) Według informacji otrzymanych od władz portugalskich w dniach od 1 stycznia do 14 października 1998 r. w Portugalii wykryto 66 przypadków gąbczastej encefalopatii bydła (zwanej dalej „BSE”). Wobec tej sytuacji zagrożenia dla zdrowia publicznego i zdrowia zwierząt Komisja przyjęła decyzję nr 98/653/WE z dnia 18 listopada 1998 r. dotyczącą środków nadzwyczajnych wymaganych przy wystąpieniu gąbczastej encefalopatii bydła w Portugalii ⁽⁵⁾ i nałożyła niezbędne środki nadzwyczajne związane z przypadkami BSE, które pojawiły się w Portugalii, zakazując w szczególności wysyłki niektórych zwierząt i produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego z terytorium Portugalii do innych państw członkowskich.
- (22) W celu złagodzenia skutków środków przyjętych w ramach zwalczania gąbczastej encefalopatii bydła (BSE) państwo portugalskie od 1999 r. ponosi wszystkie koszty związane z czynnościami zbierania, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych z mięsa ssaków i drobiu. Na mocy dekretu z mocą ustawy nr 393-B/98 z dnia 4 grudnia 1998 r. ⁽⁶⁾ (zwanego dalej „dekretem z mocą ustawy z 1998 r.”) państwo portugalskie faktycznie ponosi odpowiedzialność i koszty czynności zbierania, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych.
- (23) Artykuł 4 ust. 3 dekretu z mocą ustawy z 1998 r. przewiduje możliwość nałożenia na rzeźnię opłaty mającej na celu finansowanie niszczenia niektórych surowców. Według informacji otrzymanych od władz portugalskich na rzeźnię nie nałożono wspomnianej opłaty.
- (24) Władze portugalskie wyjaśniły, że nie dysponowały wystarczającą liczbą specjalnych urządzeń umożliwiających zapewnienie odpowiedniego przetwarzania pozostałości i z tego względu były zmuszone zwrócić się do usługodawców prywatnych o świadczenie tych usług, za które ze względu na ich charakter odpowiada państwo.

⁽³⁾ Decyzja C(2006) 576, o której Portugalia została powiadomiona pismem SG(2006) D/200772 z dnia 21 lutego 2006 r.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 109 z 13.5.2009, s. 9.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 311 z 20.11.1998, s. 23.

⁽⁶⁾ *Diário da República I* Seria A nr 280 z 4.12.1998, s. 6708.

- (25) Władze portugalskie stwierdziły, że wspomniane zadania w zakresie usług użyteczności publicznej powierzono sektorowi prywatnemu zgodnie z przepisami ustanowionymi w dekrete z mocą ustawy nr 197/99 z dnia 8 czerwca 1999 r.⁽⁷⁾, którym transponowano do prawa krajowego dyrektywę 97/52/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 1997 r. zmieniającą dyrektywy 92/50/EWG, 93/36/EWG i 93/37/EWG dotyczące koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych, odpowiednio: na usługi, dostawy i roboty budowlane⁽⁸⁾. Przedsiębiorstwa prywatne odpowiedzialne za świadczenie przedmiotowych usług wybrano z uwzględnieniem ich przydatności i zdolności technicznych w celu zapewnienia właściwego wykonania powierzonego im zadania realizowanego w interesie ogólnym oraz pilnego trybu, w jakim należało zareagować, aby przetworzyć wspomniane produkty w sposób pewny, szybki i skuteczny. Władze portugalskie przedstawiły przykład umowy o świadczenie usług obowiązującej w okresie od dnia 1 września 2004 r. do dnia 31 grudnia 2004 r.
- (26) Według informacji otrzymanych od władz portugalskich parametry, które posłużyły za podstawę obliczenia rekompensaty za świadczenie usług, ustalono wcześniej w drodze wspólnego rozporządzenia nr 96/99 z dnia 25 stycznia 1999 r.⁽⁹⁾. Rozporządzenie to poddawano okresowym przeglądom i zmieniono wspólnym rozporządzeniem nr 324/2001 z dnia 6 kwietnia 2001 r.⁽¹⁰⁾ i wspólnym rozporządzeniem nr 124/2002 z dnia 19 lutego 2002 r.⁽¹¹⁾.
- (27) Na mocy decyzji 2000/766/WE⁽¹²⁾ Rada zabroniła stosowania produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego prawie wszystkich gatunków w żywieniu zwierząt i nakazała ich zniszczenie we wszystkich państwach członkowskich, w tym w Portugalii.
- (28) Władze portugalskie wyjaśniły, że w następstwie tej decyzji ilość pozostałości podlegających temu procesowi wzrosła, a w rezultacie wzrosły koszty związane z tymi czynnościami.
- (29) Decyzją 2001/376/WE⁽¹³⁾ Komisja postanowiła utrzymać decyzję 98/653/WE przyjętą w odniesieniu do Portugalii.
- (30) Rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 października 2002 r. ustanawiające przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi⁽¹⁴⁾ przewiduje szczegółowe przepisy dotyczące zbierania, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, które mają zastosowanie do różnych kategorii produktów ubocznych.
- (31) Władze portugalskie stwierdziły, że aby wypełnić swoje zobowiązania w tym kontekście podjęły decyzję o przeniesieniu kosztów przedmiotowych czynności na działające w sektorze podmioty gospodarcze, przestrzegając ściśle zasady „zanieczyszczający płaci” i mając na uwadze troskę o ochronę zdrowia publicznego, której zagwarantowanie ma zasadnicze znaczenie i należy do zakresu ich odpowiedzialności. Przyjęły zatem system przewidziany w dekrete z mocą ustawy nr 197/2002 z dnia 25 września 2002 r.
- (32) Od października 2002 r., tj. daty wejścia w życie dekretu z mocą ustawy z 2002 r., koszty związane z czynnościami zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych z mięsa ssaków i drobiu finansowane są z dochodów z opłaty parafiskalnej nakładanej na ośrodki dokonujące uboju, importerów mięsa wołowego i wieprzowego z kością i podmioty wewnątrzspółnotowe, tj. podmioty/odbiorców mięsa wołowego i wieprzowego z kością.
- (33) Pismem z dnia 20 stycznia 2003 r. władze portugalskie wskazały, że z uiszczenia opłaty zwalnia się następujące podmioty:
- ośrodki dokonujące uboju zapewniające zbieranie, przetwarzanie i niszczenie wszystkich przedmiotowych produktów ubocznych z wyjątkiem materiałów szczególnego ryzyka (zwanymi dalej „SRM”), we własnych lokalach czy też w zakładach rozbioru, w których stworzono warunki zapewniające autonomię w zakresie przetwarzania własnych produktów ubocznych (zob. pkt 2 załącznika 2 do dekretu z mocą ustawy z 2002 r.),
 - importerów i podmioty wewnątrzspółnotowe zajmujące się mięsem bez kości, które nie uzyskują produktów ubocznych podlegających obowiązkowej obróbce na mocy prawodawstwa wspólnotowego i krajowego.
- (34) Jeżeli chodzi o dokładne przeznaczenie dochodów z pobranych opłat, władze portugalskie oświadczyły, że przeznaczano je wyłącznie na finansowanie czynności związanych z usługami zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych z mięsa ssaków i drobiu, w tym SRM.
- (35) W załączniku 1 do dekretu z mocą ustawy z 2002 r. wysokość opłaty, przedstawioną poniżej, ustalono proporcjonalnie do masy i w zależności od danego gatunku:

⁽⁷⁾ *Diário da República* I seria A, nr 132 z 8.6.1999, s. 3171.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 328 z 28.11.1997, s. 1.

⁽⁹⁾ *Diário da República* II seria, nr 20 z 25.1.1999, s. 935.

⁽¹⁰⁾ *Diário da República* II seria, nr 82 z 6.4.2001, s. 6270.

⁽¹¹⁾ *Diário da República* II seria, nr 42 z 19.2.2002, s. 3158.

⁽¹²⁾ Dz.U. L 303 z 7.12.2000, s. 32.

⁽¹³⁾ Dz.U. L 132 z 15.5.2001, s. 17.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. L 273 z 10.10.2002, s. 1.

(w EUR)

Gatunek/ Rodzaj	Bydło	Świnie	Owce/Kozy	Drób	Inne
Opłata/kg tuszy	0,05	0,04	0,03	0,06	0,06

- (36) Jeżeli chodzi o finansowanie usług zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia SRM, art. 2 ust. 2 dekretu z mocą ustawy nr 197/2002 przewiduje stosowanie opłaty o stałej wysokości 0,30 EUR/kg/SRM konkretnie i jedynie w odniesieniu do ośrodków dokonujących uboju.
- (37) Wszystkie opłaty są uiszczane w ramach procedury samodzielnego naliczania na rzecz instytucji publicznej: Krajowego Instytutu Interwencji i Gwarancji Rolnej (INGA). Opłaty pobierane od podmiotów gospodarczych stanowiły dochody INGA i wpłacano je bezpośrednio na jego rzecz.
- (38) Jak wskazano w motywach 32 i 33 niniejszej decyzji art. 4 dekretu z mocą ustawy z 2002 r. stanowi, że ośrodki dokonujące uboju mają także możliwość organizowania się, korzystając bezpośrednio z usług stron trzecich w celu wykonania czynności zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych lub wykonując je samodzielnie, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, z wyjątkiem SRM. W przypadku gdy ośrodki dokonujące uboju zbierają, przetwarzają i niszczą produkty uboczne uzyskane w ich własnym ośrodku, z wyjątkiem SRM, opłatę ustalono w załączniku 2 do dekretu z mocą ustawy z 2002 r. w następujący sposób:

(w EUR)

Gatunek/ Rodzaj	Bydło	Świnie	Owce/Kozy	Drób	Inne
Opłata/kg tuszy	0,03	0,02	0,00	0,00	0,00

- (39) W przypadku gdy ośrodki dokonujące uboju zbierają, przetwarzają i niszczą wszystkie produkty uboczne uzyskane zarówno w ich zakładzie, jak i w zakładach rozbioru, z wyjątkiem SRM, zwalnia się je całkowicie z uiszczania tej opłaty.
- (40) Zgodnie z art. 5 dekretu z mocą ustawy z 2002 r. INGA jest instytucją odpowiedzialną za kontrolę uiszczania opłat przez ośrodki dokonujące uboju; w tym celu prowadzą one aktualne rejestry ilości tusz i ich wagi. Do zadań INGA należy również kontrola uiszczania opłat należnych z tytułu przywozu i odbioru produktów pochodzących z Unii Europejskiej, podczas gdy na podmiotach gospodarczych i odbiorcach spoczywa prowadzenie aktualnych rejestrów przeprowadzanych czynności.
- (41) Jeżeli ośrodki dokonujące uboju wybierają tę ostatnią możliwość, muszą wcześniej przedstawić INGA do oceny odpowiednie projekty i poddać się każdej ewentualnej kontroli, o której zdecyduje właściwy organ.
- (42) Władze portugalskie zapewniły, że wysokość opłaty ogranicza się do pokrycia kosztów wspomnianych czynności poniesionych przez dane ośrodki i że usługa będzie świadczona jedynie ośrodkom wytwarzającym produkty uboczne, których obowiązkowo należy się pozbyć.

- (43) Jeżeli chodzi o zależność pomiędzy dochodami z opłaty i kosztami usług, które są finansowane z tych dochodów, władze portugalskie oświadczyły, że opłaty przewidziane w załącznikach I i II do dekretu z mocą ustawy z 2002 r., jak również opłatę przewidzianą w art. 2 ust. 2 w przypadku SRM, obliczono na podstawie rzeczywistych kosztów usług, które muszą być świadczone, uwzględniając charakter produktów ubocznych uzyskanych z każdego gatunku zwierząt i fakt, czy ich to dotyczy, czy nie dotyczy.
- (44) Według władz portugalskich wspomniane finansowanie przypomina pod każdym względem rekompensatę z tytułu świadczenia usług użyteczności publicznej dokonaną przez użytkowników. Kwoty płacone przez podmioty gospodarcze zobowiązane do ich zapłaty są wprost proporcjonalne do ilości odpadów faktycznie przekazanych podmiotowi świadczącemu usługi publiczne i do rzeczywistego kosztu unieszkodliwienia przedmiotowych odpadów. W celu uzasadnienia tych stwierdzeń władze portugalskie przedstawiły dane liczbowe za lata 1999–2005 pokazujące koszty usług i w odniesieniu do roku 2003 dane liczbowe dotyczące dochodów z opłaty za różne rodzaje produktów ubocznych bez rozróżnienia na produkty przywożone i produkty krajowe.
- (45) Jeżeli chodzi o kwestię, czy w przypadku produktów przywożonych można rzeczywiście korzystać z systemu w taki sam sposób jak w przypadku produktów krajowych, władze portugalskie twierdzą, że zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” opłaty mające zastosowanie do ośrodków dokonujących uboju, przywozu i wymiany wewnątrzspółnotowej mięsa z kością odzwierciedlają koszty związane z obróbką wszystkich produktów ubocznych uzyskiwanych w całym łańcuchu aż do stadium konsumenta końcowego.
- (46) Według władz portugalskich przywóz mięsa z kością wiąże się z istnieniem produktów ubocznych i w związku z tym z korzystaniem z usług zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia, co uzasadnia zastosowanie przedmiotowych opłat.
- (47) Władze portugalskie uważają, że finansowane działania leżą w interesie publicznym, ponieważ po kryzysie BSE stwierdzono, że unieszkodliwianie odpadów sanitarnych z rzeźni powinno należeć do zadań państwa w zakresie usług użyteczności publicznej ze względu na jego znaczenie dla ochrony zdrowia ludzi i zwierząt oraz ochrony środowiska.
- (48) System ustanowiony na mocy dekretu z mocą ustawy z 2002 r. zniesiono dekretem z mocą ustawy nr 244/2003 z dnia 7 października 2003 r. ⁽¹⁵⁾ (zwanym dalej „dekretem z mocą ustawy z 2003 r.”), który wszedł w życie dnia 22 października 2003 r. Ustanawia on system ogólny i system przejściowy w odniesieniu do produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi.

⁽¹⁵⁾ *Diário da República* I Seria A, nr 232 z 7.10.2003, s. 6603.

- (49) System ogólny przewiduje, że ośrodki dokonujące uboju, zakłady rozbioru, ośrodki inkubacyjne, gałęzie przemysłu zajmujące się produktami jajecznymi muszą, z własnej inicjatywy lub z udziałem stron trzecich, promować zbieranie, przewóz, przechowywanie, przeładunek, przetwarzanie i niszczenie materiałów kategorii 1, 2 i 3 wyprodukowanych w konkretnej jednostce, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1774/2002, poprzez wdrożenie planu wymagającego wcześniejszej zgody DG ds. weterynarii (DG V).
- (50) Ośrodki dokonujące uboju, zakłady rozbioru, ośrodki inkubacyjne, gałęzie przemysłu zajmujące się produktami jajecznymi muszą przygotować plan niszczenia lub utylizacji materiałów kategorii 3, który wymaga zatwierdzenia przez DG V w terminie 90 dni od dnia wejścia w życie dekretu z mocą ustawy z 2003 r. lub od początku działalności. Jeżeli chodzi o kategorię 3, aż do zatwierdzenia planów przez DG V, INGA świadczy usługi zbierania, przewozu, przetwarzania, tymczasowego przechowywania i niszczenia produktów ubocznych, zgodnie z dekretem z mocą ustawy z 2002 r. Przed zatwierdzeniem planu dotyczącego materiałów kategorii 3 właściciele ośrodków dokonujących uboju, zakładów rozbioru, ośrodków inkubacyjnych i zakładów przemysłowych zajmujących się produktami jajecznymi mają obowiązek uiszczać opłaty określone w załączniku 1 do dekretu z mocą ustawy z 2002 r., z wyjątkiem organizacji korzystających z alternatywnego systemu przewidzianego we wspomnianym dekrete, którzy muszą uiszczać opłaty przewidziane w załączniku 2 do dekretu z mocą ustawy z 2002 r.
- (51) Na mocy systemu przejściowego INGA kontynuuje również świadczenie tych usług w odniesieniu do materiałów kategorii 1 i 2.
- (52) W przypadku materiałów kategorii 1 i 2 ośrodki dokonujące uboju i zakłady rozbioru muszą przedstawić plan niszczenia lub utylizacji w terminie 30 dni od upływu terminu obowiązywania systemu przejściowego, co nastąpiło w listopadzie 2005 r. Przed zatwierdzeniem planu mają obowiązek zapłacić 0,35 EUR/kg materiału kategorii 1 lub 2. Zwalnia się je natomiast z uiszczenia opłaty w momencie zatwierdzenia planu niszczenia lub utylizacji.
- (53) Ośrodki dokonujące uboju i zakłady rozbioru w chwili przekazania do DG V planu określającego czynności niezbędne do unieszkodliwienia materiałów kategorii 1 i 2 przyjmują odpowiedzialność za koszty wynikające z tych czynności i podlegają kontrolom prowadzonym przez ten organ. Na mocy art. 3 ust. 4 dekretu z mocą ustawy z 2003 r. stosowanie systemu kończy się dwa lata po wejściu w życie wspomnianego dekretu z mocą ustawy.
- (54) System przejściowy określony w dekrete z mocą ustawy z 2003 r. wygasł w listopadzie 2005 r. W piśmie z dnia 1 kwietnia 2011 r. władze portugalskie oświadczyły, że po upływie terminu obowiązywania systemu przejściowego określonego w dekrete z mocą ustawy z 2003 r. koszty czynności niszczenia produktów ubocznych z rzeźni i zakładów rozbioru ponoszą podmioty gospodarcze poprzez waloryzację pozostałości przetworzonych na biopaliwo i wywóz mączek.
- (55) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja zgłosiła następujące wątpliwości dotyczące istnienia pomocy na rzecz przedsiębiorstw świadczących usługi zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia przedmiotowego materiału, ośrodków dokonujących uboju i zakładów rozbioru, importerów mięsa wołowego, wieprzowego i drobiowego z kością oraz podmiotów działających w wymiarze wewnątrzspółnotowym oraz hodowców, a także jej ewentualnej zgodności ze wspólnym rynkiem.
- (56) W szczególności Komisja powtórzyła pytania postawione w pierwszym nakazie udzielenia informacji. Jeżeli chodzi o pomoc na rzecz przedsiębiorstw świadczących usługi zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia przedmiotowego materiału, Komisja wyraziła wątpliwości dotyczące charakteru usług użyteczności publicznej, który władze portugalskie chciały nadać omawianym czynnościom, w szczególności w świetle wyroku w sprawie Altmark⁽¹⁶⁾. Jeżeli chodzi o pomoc na rzecz ośrodków dokonujących uboju i zakładów rozbioru, importerów mięsa wołowego, wieprzowego i drobiowego z kością oraz podmiotów sektora działających w wymiarze wewnątrzspółnotowym, Komisja wyraziła wątpliwości dotyczące faktu, że wkład sektora za pośrednictwem opłaty odpowiada rzeczywistości kosztowi ekonomicznemu usług świadczonych przez podmiot zajmujący się zbieraniem i poprosiła o odnośne dane liczbowe. Ponadto jeżeli chodzi o pomoc dla hodowców, Komisja wyraziła wątpliwości co do korzyści, które mogłyby dać im wprowadzony system, zakładając że nie podlegają oni przedmiotowej opłacie.
- (57) Następnie Komisja zbadała wstępnie zgodność przedmiotowych środków z wytycznymi mającymi zastosowanie od 1998 r. i stwierdziła na etapie decyzji o wszczęciu postępowania, że nie dysponuje wystarczającymi informacjami, aby stwierdzić zgodność przedmiotowych środków ze wspólnym rynkiem.

III. UWAGI PRZEKAZANE PRZEZ PORTUGALIĘ

- (58) W swoich uwagach Portugalia rozpoczęła od przypomnienia specyfiki sytuacji państwa portugalskiego w roku 1998 związanej z BSE. Wspomina w szczególności o decyzji 98/653/WE zakazującej wysyłania niektórych produktów, w tym mączek mięsno-kostnych w postaci nieprzetworzonej lub zawartych w innych produktach, z terytorium Portugalii do innych państw członkowskich lub do państw trzecich. W tym kontekście Portugalia wprowadziła plan nadzoru, kontroli i zwalczania BSE, który został zatwierdzony przez Stały Komitet Weterynaryjny Komisji. Dnia 18 kwietnia 2001 r. Komisja podjęła decyzję o utrzymaniu embargo dla Portugalii. Embargo zniesiono dopiero w 2004 r. rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1993/2004⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁶⁾ Wyrok Trybunału z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie C-280/00 Altmark Trans i Regierungspräsidium Magdeburg, Rec. [2003] s. I-7747.

⁽¹⁷⁾ Dz.U. L 344 z 20.11.2004, s. 12.

- (59) W związku z tym Portugalia podkreśla fakt, że w latach 1998–2004 wszystkie podjęte środki miały na celu sprostanie sytuacji nadzwyczajnej stanowiącej zagrożenie dla zdrowia publicznego. Celem administracji portugalskiej było więc umożliwienie natychmiastowego wdrożenia środków do czasu, gdy podmioty zorganizują się, aby samodzielnie wykonywać te zadania, pozostając pod kontrolą państwa. Portugalia uważa, że ochrona zdrowia publicznego jest najwyższym dobrem prawnym, które uzasadnia odstępstwo od przepisów dotyczących pomocy państwa.
- (60) Zdaniem Portugalii przyjęcie decyzji 98/653/WE i jej kolejne przedłużenia uniemożliwiły zakłócanie rynku przez środki przyjęte przez państwo portugalskie w celu rozwiązania kryzysu BSE, a tym samym stworzenie przez nie przeszkody w wymianie handlowej między państwami członkowskimi. Portugalia wskazuje, że w związku z embargiem na wysyłanie wspomnianych powyżej produktów, nie było wymiany handlowej, co oznacza, że nie mogło mieć miejsca zakłócenie konkurencji.
- (61) Po pierwsze, Portugalia wskazuje, że w 1998 r. nie przyznano żadnej pomocy i dowodzi tego, podając datę wejścia w życie dekretu z mocą ustawy nr 393-B/98 z dnia 4 grudnia 1998 r. Dopiero wówczas państwo portugalskie przyjęło, w sposób wyjątkowy i przejściowy, odpowiedzialność za czynności zbierania, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych.
- (62) Od chwili wejścia w życie dekretu z mocą ustawy z 1998 r. do czasu wejścia w życie dekretu z mocą ustawy nr 197/2002 państwo portugalskie przyjęło na siebie koszty wynikające z czynności zbierania, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych. Portugalia wskazuje w tym względzie, że przyjęcie tych środków przez państwo portugalskie miało krótkoterminowy charakter, ponieważ system został później zmieniony, a opłatę wprowadzono jako środek przeniesienia na sektor kosztów finansowania czynności zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych z mięsa ssaków i drobiu, w tym materiałów szczególnego ryzyka (SRM).
- (63) Jeżeli chodzi o koszt wspomnianych środków, Portugalia wskazuje, że parametry, które posłużyły za podstawę obliczenia rekompensaty, ustalono wcześniej na mocy dekretu opublikowanego w dzienniku urzędowym. Władze portugalskie wymieniły trzy rozporządzenia⁽¹⁸⁾. W rozporządzeniach tych określono ceny usług (zbieranie, przewóz, przetwarzanie i pakowanie produktu w worki „big-bag” na kg). Uwzględniono koszty wynikające z tych czynności, które przypadają na jednostki przetwarzające produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego, niepołączone z rzeźniami. Uwzględniono również bieżące wydatki, takie jak koszty energii, paliwa, wynagrodzenia, ubezpieczenia itd. Parametry te są takie same w przypadku wszystkich usługodawców. Władze portugalskie wskazały, że stopa zysku wynosi 30–39,5 %, co ich zdaniem stanowi zrównoważoną lub nawet niższą marżę od średniej z wykonywania działalności gospodarczej. Władze portugalskie dołączyły przypadki zastosowania parametrów, które doprowadziły do ustalenia cen w rozporządzeniach.
- (64) Podsumowując, państwo portugalskie uważa, że przyznana pomoc można uznać za zgodną ze wspólnym rynkiem poprzez zastosowanie odstępstwa od zasady „zanieczyszczający płaci” i przy założeniu, że odpowiada ona kosztom świadczonych usług i że stosowane wówczas wytyczne (Wytyczne w zakresie pomocy państwa dotyczącej testów na obecność TSE, padłych zwierząt oraz odpadów z uboju⁽¹⁹⁾) zezwalały na pomoc dochodzącą do 100 % rzeczywistych kosztów, z uwagi na jej krótkoterminowy charakter.
- (65) Od października 2002 r. podstawę prawną płatności z tytułu kosztów stanowi dekret z mocą ustawy z 2002 r. Władze portugalskie uważają, że przy opłatach uwzględniono wartość wynagrodzenia za czynności wykonywane przez jednostki przetwarzające produkty uboczne. Jednakże uwzględniając fakt, że kryzys nadal trwał, władze portugalskie uznały, że interwencja państwa w charakterze pośrednika była uzasadniona.
- (66) W przeprowadzonych wówczas symulacjach uwzględniono koszty ogólne ponoszone przez przedsiębiorstwa, jak również rozsądny zysk. Władze portugalskie przedstawiły obliczenia wykonane na podstawie kosztów za rok 2003, które ich zdaniem pokazują równowagę pomiędzy dochodami i kosztami wynikającymi z funkcjonowania nowego wprowadzonego systemu prawnego, na podstawie których ustala się opłaty przeznaczone na finansowanie usług.
- (67) Władze portugalskie oświadczyły również, że usług zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych z mięsa drobiu nie finansowano z opłat pobranych od ośrodków dokonujących uboju i importerów tusz, półtuszy i innych elementów wołowych i wieprzowych z kością. Stwierdziły, że z uwagi na konieczność dokonania interpretacji przepisów art. 2 pkt 1 dekretu z mocą ustawy z 2002 r. w związku z przywołanymi w nim przepisami załącznika 1 ustalono, że usługi zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych z mięsa finansowano w podziale na trzy kategorie podmiotów: ośrodki dokonujące uboju bydła, świń, owiec/kóz, drobiu i innych, importerzy tusz, półtuszy i innych elementów wołowych i wieprzowych z kością oraz podmioty zajmujące się tymi samymi produktami w wymiarze wewnątrzwspólnotowym. W załączniku 1 znajdowała się kolumna, w której wymieniono kwoty nakładane na ośrodki dokonujące uboju drobiu, które nie zachęcały do zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych uzyskiwanych podczas uboju drobiu, uwzględniając fakt, że większość przywożonych tusz drobiowych nie daje produktów ubocznych.

⁽¹⁸⁾ Wspólne rozporządzenie nr 96/99 z dnia 25 stycznia 1999 r., wspólne rozporządzenie nr 324/2001 z dnia 6 kwietnia 2001 r. i wspólne rozporządzenie nr 124/2002 z dnia 19 lutego 2002 r.

⁽¹⁹⁾ Dz.U. C 324 z 24.12.2002, s. 2.

- (68) Władze portugalskie stwierdziły również, że różnica pomiędzy obydwiema opłatami ustalonymi w załączniku 2 dekretu z mocą ustawy z 2002 r. jest uzasadniona z uwagi na koszty związane z produktami ubocznymi uzyskiwanymi w zakładach rozbioru.
- (69) Władze portugalskie oświadczyły, że zgodnie z dekretami z mocą ustawy z 2002 r. i 2003 nie przewidziano przeniesienia żadnych opłat na hodowców, chociaż koszty czynności zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia w rzeczywistości przeniesiono na cały sektor mięsa. Władze portugalskie przedstawiły dwie faktury za usługi z dnia 22 października 2002 r. i 28 października 2003 r., które ich zdaniem wykazują, że rzeźnie przeniosły na hodowców koszty czynności zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia.
- (70) Władze portugalskie zapewniają wreszcie, że przedsiębiorstwa świadczące usługi nie wykorzystały żadnych środków na ewentualne działania konkurencyjne, ponieważ wykonywały one wyłącznie czynności zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego.
- (71) Portugalia wspomniała również, że termin obowiązywania systemu przejściowego ustanowiony na mocy dekretu z mocą ustawy z 2003 r. upłynął w listopadzie 2005 r. i że od tego czasu ośrodki, w których powstają produkty uboczne przejęły na siebie w całości odpowiedzialność, którą wcześniej tymczasowo przejęło za nie państwo. Od listopada 2005 r. podmioty ponoszą wszystkie koszty poprzez wykorzystanie pozostałości przetworzonych na biopaliwo i wywóz mączek.
- (72) Podsumowując, władze portugalskie uważają, że spełniono warunki zawarte w mających zastosowanie wytycznych, ponieważ podmioty, w których powstają produkty uboczne zaczęły stopniowo płacić za czynności wynikające z niszczenia produktów ubocznych, za pośrednictwem opłaty.
- IV. UWAGI ZAINTERESOWANYCH STRON TRZECICH**
- (73) ETSA przedstawiła swoje uwagi w piśmie z dnia 15 czerwca 2009 r. Grupa ETSA składa się za spółek ITS – Indústria Transformadora de Subprodutos Animais SA i SEBOL – Comércio e Indústria de Sebo SA. Świadczą one w Portugalii usługi zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego należących do kategorii 1, 2 i 3 i wchodzi w skład przedsiębiorstw zatrudnionych przez państwo w celu świadczenia wspomnianych usług w omawianym okresie. W związku z tym ETSA uważana jest za odbiorcę płatności państwa i może być zainteresowana postępowaniem C 3/09.
- (74) Na wstępie ETSA przypomina kontekst kryzysu BSE, który zmusił państwo portugalskie do podjęcia środków zapobiegawczych (w tym usług zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego należących do kategorii 1, 2 i 3) zmierzających do zwalczania choroby i zmniejszenia ryzyka zakażenia w celu ochrony zdrowia publicznego i środowiska. Przyjęcie tych środków wynika w znacznym stopniu z prawodawstwa wspólnotowego.
- (75) W latach 1998–2005 INGA powierzył usługi zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia odpadów bezpośrednio spółkom ITS i SEBOL. ETSA sygnalizuje, że wszystkie przedsiębiorstwa, które spełniały warunki umożliwiające świadczenie wymaganych usług otrzymały takie same warunki. Do dnia 10 października 2002 r. INGA miał obowiązek korzystania z zatwierdzonych przedsiębiorstw świadczących tego rodzaju usługi i ponosił związane z tym koszty, zgodnie z art. 6 dekretu z mocą ustawy nr 393-B/98. Parametry obliczania wynagrodzenia ustalono w drodze wspólnego rozporządzenia nr 96/99, a cenę ustalano w zależności od masy surowca. Korekty można było dokonywać w przypadku zmiany warunków świadczenia usług. Cena płacona SEBOL i ITS uwzględniała szacowane koszty świadczenia usługi, w szczególności masę i ilość odpadów zbieranych i poddawanych obróbce, a także wdrożenia i zarządzania systemem zbierania tusz w gospodarstwie, który przewidywał między innymi szybkie zbieranie po komunikacie o śmierci zwierzęcia.
- (76) ETSA podkreśla, że chociaż usług nie przydzielano w drodze procedury zamówień publicznych, kwota wynagrodzenia pokrywała odpowiednie koszty, uwzględniając połączone dochody, i pozwalała im zaledwie uzyskiwać rozsądną i słuszną marżę. ETSA wskazuje, że jednak poziom wynagrodzenia zawsze wydawał jej się zgodny z zasadą efektywności, ponieważ cena płacona przez INGA mieściła się w średniej europejskiej cen za równoważne usługi, a ceny płacone do 2005 r. były w rzeczywistości, według ETSA, niższe od cen stosowanych później w identycznych umowach o świadczenie usług zawartych w drodze procedury zamówień publicznych mających na celu ułatwienie ustalania wynagrodzenia w zależności od kryteriów rynkowych.
- (77) Od 2005 r. umowy o świadczenie usług przyznawano w ramach międzynarodowych procedur zamówień publicznych. Ogłoszono trzy zaproszenia do składania ofert: bydło/konie na poziomie krajowym, owce/kozy (południe) i owce/kozy (północ). ITS złożyło ofertę za pośrednictwem zwycięskiego konsorcjum, któremu przyznano zamówienie. Dla trzech wspomnianych elementów zawarto trzy umowy o świadczenie usług. Wśród warunków ETSA przytacza w szczególności zbieranie, przewóz, przetwarzanie i niszczenie odpadów, prowadzenie rejestru oraz stałych i aktualizowanych archiwów dotyczących tych czynności. Kontrole przestrzegania warunków prowadzi IFAP (Instituto de Financiamento da Agricultura e Pescas).

- (78) ETSA podkreśla, że w zawartych umowach ceny zostały określone wcześniej w obiektywny i przejrzysty sposób, z uwzględnieniem tonażu i gatunku zwierząt, których dotyczą. Według ETSA ceny określono na warunkach rynkowych i dają one gwarancję odpowiedniego pokrycia kosztów poniesionych w związku z przestrzeganiem obowiązków świadczenia usługi publicznej, które przewidziano w umowach o świadczenie usług i w związanym z nimi prawodawstwie.
- (79) Na podstawie tych elementów ETSA stwierdza, że nie korzystała z żadnej pomocy niezgodnej z prawem, a wszystkie środki stanowiły jedynie zgodne z prawem wynagrodzenie za świadczenie usług publicznych.

V. OCENA ŚRODKA

1. ISTNIENIE POMOCY ZGODNIE Z ART. 107 UST. 1 TFUE

- (80) Zgodnie z art. 107 ust. 1 TFUE z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- (81) Artykuły 107–109 TFUE mają zastosowanie w sektorze wieprzowiny na mocy art. 21 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2759/75 z dnia 29 października 1975 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku wieprzowiny⁽²⁰⁾, ostatnio zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 1913/2005⁽²¹⁾. W sektorze wołowiny i cielęciny mają one zastosowanie na mocy art. 40 rozporządzenia Rady (WE) nr 1254/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku wołowiny i cielęciny⁽²²⁾, ostatnio zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 1152/2007⁽²³⁾. Przed przyjęciem wyżej wymienionego rozporządzenia artykuły miały zastosowanie w tym samym sektorze na mocy art. 24 rozporządzenia Rady (EWG) nr 805/68⁽²⁴⁾. W sektorze mięsa baraniego i koziego mają one zastosowanie na mocy art. 22 rozporządzenia Rady (WE) nr 2467/98 z dnia 3 listopada 1998 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku mięsa baraniego i koziego⁽²⁵⁾, ostatnio zmienionego rozporządzeniem (WE) nr 1913/2005. W sektorze mięsa drobiowego mają one zastosowanie na mocy art. 19 rozporządzenia Rady (WE) nr 2777/75 z dnia 29 października 1975 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku mięsa drobiowego⁽²⁶⁾, ostatnio zmienionego rozporządzeniem (WE) nr 679/2006⁽²⁷⁾. Rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną

organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (zwane „rozporządzeniem o jednolitej wspólnej organizacji rynku”)⁽²⁸⁾ uchylilo wymienione rozporządzenia i w art. 180 przewiduje, że przepisy w zakresie pomocy państwa mają zastosowanie do wspomnianych powyżej produktów.

- (82) Jeżeli chodzi o charakter pomocy, to należy go określić na poziomie wszystkich beneficjentów usług zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia odpadów z ubojni i ich finansowania. Komisja zidentyfikowała następujące kategorie potencjalnych beneficjentów systemu wprowadzonego w Portugalii:

— przedsiębiorstwa świadczące usługi zbierania, przewozu i niszczenia przedmiotowego materiału,

— ośrodki dokonujące uboju i zakłady rozbioru, importerzy mięsa wołowego, wieprzowego i drobiowego z kością oraz podmioty wewnątrzspółnotowe, tj. podmioty/odbiorcy mięsa wołowego i wieprzowego z kością,

— hodowcy.

- (83) Jeżeli chodzi o ocenę ewentualnej pomocy w czasie, w decyzji o wszczęciu postępowania Komisja rozróżniła cztery okresy, uwzględniając zastosowanie różnych przepisów wspólnotowych właściwych do analizy ewentualnych środków pomocy. Komisja uwzględniła okresy od 1998 r. do 31 grudnia 1999 r., tj. daty poprzedzającej wejście w życie wytycznych dotyczących pomocy państwa w rolnictwie, od 1 stycznia 2000 r. do 31 grudnia 2002 r., tj. daty poprzedzającej wejście w życie wytycznych w zakresie pomocy państwa związanej z unieszkodliwianiem odpadów z ubojni, z padłymi zwierzętami i z kosztami testów na obecność pasażowalnych gąbczastych encefalopatii (TSE), od 1 stycznia 2003 r. do 31 grudnia 2006 r., tj. daty poprzedzającej wejście w życie nowych wytycznych dotyczących rolnictwa na lata 2007–2013⁽²⁹⁾ i od 1 stycznia 2007 r. do chwili obecnej.

- (84) Uwzględniając nowe informacje uzyskane od władz portugalskich, w szczególności dotyczące opisanego powyżej stosowania dekretu z mocą ustawy nr 244/2003 i różnych sposobów finansowania ewentualnej pomocy, Komisja zmieni nieco rozróżnienie okresów i uwzględni przy ocenie dotyczącej każdej grupy ewentualnych beneficjentów następujące okresy:

— od 9 grudnia 1998 r. do 9 października 2002 r., w którym obowiązywał dekret z mocą ustawy nr 393-B/98,

⁽²⁰⁾ Dz.U. L 282 z 1.11.1975, s. 1; EE 03 F9 s. 86.

⁽²¹⁾ Dz.U. L 307 z 25.11.2005, s. 2.

⁽²²⁾ Dz.U. L 160 z 26.6.1999, s. 21.

⁽²³⁾ Dz.U. L 258 z 4.10.2007, s. 3.

⁽²⁴⁾ Dz.U. L 148 z 28.6.1968, s. 24; EE 03 F2 s. 157.

⁽²⁵⁾ Dz.U. L 312 z 20.11.1998, s. 1.

⁽²⁶⁾ Dz.U. L 282 z 1.11.1975, s. 77; EE 03 F9 s. 151.

⁽²⁷⁾ Dz.U. L 119 z 4.5.2006, s. 1.

⁽²⁸⁾ Dz.U. L 299 z 16.11.2007, s. 1.

⁽²⁹⁾ Dz.U. C 319 z 27.12.2006, s. 1.

- od 10 października 2002 r. do 21 października 2003 r., daty obowiązywania dekretu z mocą ustawy nr 197/2002 z wyjątkiem załącznika 2, którego stosowanie przedłużono w kontekście systemu przejściowego przewidzianego na mocy dekretu z mocą ustawy nr 244/2003,
- od 22 października 2003 r. do listopada 2005 r., daty obowiązywania systemu przejściowego przewidzianego na mocy dekretu z mocą ustawy nr 244/2003.

1.1. ISTNIENIE SELEKTYWNEJ KORZYŚCI

- (85) Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, za pomoc uznaje się interwencje, które niezależnie od ich formy mogą uprzywilejowywać przedsiębiorstwa w bezpośredni lub pośredni sposób i które mogą zostać uznane za korzyść, jakiej przedsiębiorstwo będące beneficjentem nie uzyskałoby w normalnych warunkach rynkowych⁽³⁰⁾. Ponadto za pomoc uznaje się interwencje, które niezależnie od ich formy, zmniejszają zwykle obciążenia budżetu przedsiębiorstwa i które przez to, mimo że nie są dotacjami w ścisłym znaczeniu tego słowa, mają taki sam charakter i identyczne skutki⁽³¹⁾.

1.1.1. *Selektywna korzyść dla przedsiębiorstw świadczących usługi*

- (86) Komisja stwierdza, że działalność polegająca na zbieraniu, przewożeniu, przetwarzaniu i niszczeniu przedmiotowego materiału jest działalnością gospodarczą, ponieważ polega na świadczeniu usług w zamian za wynagrodzenie i na rynku wspólnotowym może ją wykonywać wiele podmiotów gospodarczych. Stwierdzenia te znajdują oparcie w szczególności w informacjach przekazanych przez ETSA i przytoczonych w motywie 73 i kolejnych niniejszej decyzji.
- (87) Jeżeli chodzi o wspomnianą działalność gospodarczą, władze portugalskie twierdzą, że przedsiębiorstwa świadczące przedmiotowe usługi wykonywały działania w zakresie usług użyteczności publicznej uzasadnione względami zdrowia publicznego i ochrony środowiska. Portugalia podkreśliła w tym kontekście swoją szczególną sytuację związaną z kryzysem BSE. W związku z tym Portugalia kładzie nacisk na fakt, że wszystkie środki podjęto w celu sprostania sytuacji nadzwyczajnej zagrażającej zdrowiu publicznemu. Administracja portugalska dążyła zatem do umożliwienia natychmiastowego wdrożenia środków do czasu zorganizowania się podmiotów w celu samodzielnego wykonywania tych zadań, pozostając pod kontrolą państwa (zob. motywy 21 i 59 niniejszej decyzji).
- (88) ETSA zauważa w swoich uwagach, że nie korzystała z żadnej pomocy niezgodnej z prawem, a wszystkie fundusze stanowiły jedynie zgodne z prawem wynagrodzenie za świadczenie usług publicznych (zob. motyw 79 niniejszej decyzji).

⁽³⁰⁾ Ww. wyrok w sprawie Altmark, pkt 84.

⁽³¹⁾ Wyrok z dnia 22 maja 2003 r. w sprawie C-355/00, *Freskot*, Rec. [2003] s. I-5263, pkt 83.

- (89) Z wyroku Trybunału Sprawiedliwości w sprawie *Altmark*⁽³²⁾ wynika, że subwencje publiczne mające na celu umożliwienie działalności w zakresie usług publicznych nie wchodzą w zakres stosowania art. 107 TFUE w zakresie, w jakim takie subwencje należy uważać za rekompensatę za usługi świadczone przez przedsiębiorstwa będące beneficjentami w celu wykonania zobowiązań do świadczenia usług publicznych. Trybunał przewiduje jednak spełnienie następujących przesłanek:

- po pierwsze, przedsiębiorstwu będącemu beneficjentem musiało zostać powierzone wykonanie zobowiązań do świadczenia usług publicznych i zobowiązania te zostały jasno określone,

- po drugie, parametry, na podstawie których obliczona jest rekompensata, zostały wcześniej ustalone w obiektywny i przejrzysty sposób,

- po trzecie, rekompensata nie przekracza kwoty niezbędnej do pokrycia całości lub części kosztów poniesionych w celu wykonania zobowiązań do świadczenia usług publicznych, przy uwzględnieniu związanych z nimi dochodów oraz rozsądnego zysku z tytułu wypełniania tych zobowiązań,

- po czwarte, jeżeli wybór przedsiębiorstwa, któremu ma zostać powierzone wykonywanie zobowiązań do świadczenia usług publicznych, nie został w danym przypadku dokonany w ramach procedury zamówień publicznych, wysokość koniecznej rekompensaty została ustalona na podstawie analizy kosztów, jakie przeciętne przedsiębiorstwo, prawidłowo zarządzane i odpowiednio do tego wyposażone, by móc uczynić zadość wymogom stawianym usługom publicznym, poniosłoby na wykonanie takich zobowiązań, przy uwzględnieniu związanych z nimi dochodów oraz rozsądnego zysku osiąganego przy wypełnianiu tych zobowiązań.

- (90) Zastosowanie orzecznictwa w sprawie *Altmark* w niniejszym przypadku prowadzi Komisję do następujących wniosków:

a) **Rzeczywista usługa świadczona w ogólnym interesie gospodarczym w rozumieniu art. 106 ust. 2 TFUE**

- (91) Przede wszystkim należy zbadać, czy w niniejszym przypadku występuje rzeczywista usługa świadczona w ogólnym interesie gospodarczym w rozumieniu art. 106 ust. 2 TFUE.
- (92) Z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości wynika, że z wyjątkiem sektorów, w których daną kwestię regulują przepisy wspólnotowe, państwa członkowskie dysponują szerokim marginesem uznania w kwestii charakteru usług, które można uznać za świadczone w ogólnym interesie gospodarczym. Zadaniem Komisji jest wówczas czuwanie, aby margines uznania stosowano bez popełniania oczywistych błędów, jeżeli chodzi o określanie usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym.

⁽³²⁾ Ww., pkt 88 i kolejne.

(93) Od lat 90. XX w. u ludzi i u zwierząt stwierdzano pojawianie się kilku pasażowalnych encefalopatii gąbczastych (TSE). Od 1996 r. gromadzono dowody świadczące o podobieństwie czynnika BSE (gąbczastej encefalopatii bydła) i nowej odmiany choroby Creutzfeldta-Jakoba. Od 1990 r. Komisja przyjęła szereg środków mających chronić zdrowie ludzi i zwierząt przed ryzykiem BSE. Wspomniane środki opierają się na środkach bezpieczeństwa zawartych w dyrektywach dotyczących środków sanitarnych i środowiskowych. Na mocy decyzji 2000/766/WE państwa członkowskie zostały zobowiązane do dopilnowania, aby odpady zwierzęce w rozumieniu dyrektywy 90/667/EWG⁽³³⁾ zbierano, przewożono, przetwarzano, przechowywano i unieszkodliwiano zgodnie ze wspomnianą dyrektywą, decyzją Komisji 97/735/WE⁽³⁴⁾ i decyzją Rady 1999/534/WE⁽³⁵⁾. W tym kontekście w rozporządzeniu (WE) nr 1774/2002 ustanowiono przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi i przewidziano spoczywający na państwach członkowskich obowiązek podjęcia odpowiednich przygotowań oraz zapewnienia infrastruktury wystarczającej do zbierania, przewozu i unieszkodliwiania produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego.

(94) Ponieważ Trybunał uznał, że zagospodarowanie niektórych odpadów może być przedmiotem usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym⁽³⁶⁾ i uwzględniając wspomnianą powyżej szczególną sytuację kryzysu BSE, Komisja nie wnosi sprzeciwu wobec charakteru usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym, jaki władze portugalskie chciały nadać działalności w zakresie zbierania i późniejszego niszczenia tusz i innych odpadów zwierzęcych niezdatnych do spożycia w latach 1999–2005, w których państwo portugalskie było całkowicie (1999–2003) lub częściowo (2003–2005) odpowiedzialne za wspomniane czynności. Chodzi o decyzję uzasadnioną względami zdrowia publicznego i ochrony środowiska i z tego względu wchodzi ona w zakres pojęcia ogólny interes gospodarczy w rozumieniu art. 106 ust. 2 TFUE.

b) Wykonywanie obowiązku świadczenia usługi publicznej

(95) Wyrok w sprawie Altmark wymaga mandatu w formie jednego aktu urzędowego lub kilku aktów urzędowych prawnie wiążących w prawie krajowym. Jeżeli chodzi o pierwszy warunek postawiony w wyroku w sprawie Altmark stwierdza się, że zbieranie, przewóz, przetwarzanie i niszczenie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego niezdatnych do spożycia przez ludzi ustanowiono w Portugalii jako obowiązkowe na mocy dekretu

z mocą ustawy nr 393 B/98 i dekretu z mocą ustawy nr 244/93. Artykuł 6 dekretu z mocą ustawy nr 393 B/98 przewiduje, że INGA, który odpowiada za zbieranie, przetwarzanie i niszczenie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego niezdatnych do spożycia, wybiera przedsiębiorstwa odpowiedzialne za świadczenie tych usług. We wspólnym rozporządzeniu nr 95/99 ustalono wcześniej parametry, zgodnie z którymi obliczano wynagrodzenie za świadczenie usług publicznych, jak również inne obowiązki związane ze świadczeniem usług, takie jak spoczywający na przedsiębiorstwie obowiązek zbierania wszystkich produktów ubocznych na całym terytorium kraju zgodnie z przewidzianymi w prawodawstwie normami sanitarnymi i technicznymi.

(96) Władze portugalskie utrzymują, że obowiązki przedsiębiorstw świadczących usługi określono wyraźnie w umowach o świadczenie usług. Jako przykład przedstawiły Komisji umowę o świadczenie usług z 2003 r. zawartą zgodnie z dekretem z mocą ustawy nr 393 B/98.

(97) Komisja stwierdza, że obowiązki przedsiębiorstwa świadczącego usługi określono wyraźnie w umowie o świadczenie usług, którą władze portugalskie przekazały Komisji. Uwzględniając przepisy dekretu z mocą ustawy nr 393 B/98 i wspólnego rozporządzenia, a także przekazanej w charakterze przykładu umowy o świadczenie usług, Komisja stwierdza, że spełniono pierwszy warunek z orzecznictwa w sprawie Altmark.

c) Parametry określone wcześniej w obiektywny i przejrzysty sposób

(98) Jeżeli chodzi o drugi warunek, Komisja stwierdza na podstawie informacji, którymi dysponuje, że parametry, na podstawie których oblicza się rekompensatę, zostały wcześniej określone w obiektywny i przejrzysty sposób. Przedstawione przez władze portugalskie wspólne rozporządzenia przewidują metodę obliczania i koszty kwalifikowalne (zob. motyw 26 niniejszej decyzji). Dane te weryfikowano regularnie w odniesieniu do lat poprzednich. Od 2005 r. przeprowadzano procedury zamówień publicznych. Biorąc pod uwagę posiadane informacje, Komisja stwierdza, że spełniono drugi warunek z orzecznictwa w sprawie Altmark.

d) Rekompensata niezbędna do pokrycia kosztów usług

(99) Jeżeli chodzi o warunek trzeci, władze portugalskie i strona trzecia stwierdziły, że rekompensata nie przekracza kwoty niezbędnej do pokrycia całości lub części kosztów poniesionych w celu wykonania zobowiązań do świadczenia usług publicznych, przy uwzględnieniu związanych z nimi dochodów oraz rozsądnego zysku z tytułu wypełniania tych zobowiązań.

⁽³³⁾ Dz.U. L 363 z 27.12.1990, s. 51.

⁽³⁴⁾ Dz.U. L 294 z 28.10.1997, s. 7.

⁽³⁵⁾ Dz.U. L 204 z 4.8.1999, s. 37.

⁽³⁶⁾ Wyrok Trybunału z dnia 23 maja 2000 r. w sprawie C-209/98 FFAD, Rec. [2000] s. I-3743, pkt 75; zob. również wyrok Trybunału z dnia 20 listopada 2003 r. w sprawie C-126/01 GEMO, Rec. [2003] s. I-13769, pkt 21.

- (100) Kilkakrotnie, w szczególności podczas wszczęcia postępowania wyjaśniającego, Komisja zwracała się do władz portugalskich o dostarczenie szczegółów dotyczących metody dokonywania obliczeń rzeczywistego kosztu ekonomicznego usług. Władze portugalskie dostarczyły dokumenty przedstawiające koszty poniesione w każdym roku przez usługodawców w latach 1999–2005 i porównały je z kwotami wypłaconymi usługodawcom przez INGA z tytułu wykonania usług. Dokumenty te pokazują, że rekompensata wypłacona przez INGA przedsiębiorstwom świadczącym usługi nie przekraczała kwoty niezbędnej do pokrycia całości lub części kosztów poniesionych w związku z wykonaniem usługi. Przekazane dokumenty pokazują, że w rekompensacie uwzględniono również zysk wynoszący 30–39,5 % w zależności od roku (zob. motyw 62 niniejszej decyzji).
- (101) Władze portugalskie zapewniły, że środki nie mogły zostać wykorzystane do ewentualnej konkurencyjnej działalności, którą przedsiębiorstwa mogłyby prowadzić (subsydiowanie skrośne), ponieważ wybrani usługodawcy nie prowadzili innej działalności.
- (102) Jednak mając na uwadze informacje przedstawione przez władze portugalskie, Komisja stwierdza, że nie może z nich wywnioskować, że uwzględniony zysk jest „rozsądny” w rozumieniu orzecznictwa w sprawie Altmark.
- (103) ETSA stwierdziła w swoich uwagach, że wynagrodzenie za świadczone usługi w odpowiedni sposób odzwierciedla poniesione koszty, dając marżę, która nie wiązała się z żadną szczególną korzyścią i że w okresie poprzedzającym rok 2005 poziom wynagrodzenia za świadczenie usług publicznych odpowiadał średniej europejskiej i był niższy od poziomu wynagrodzenia określonego w umowie o świadczenie usług publicznych przyznawanej w wyniku przeprowadzenia procedury zamówień publicznych.
- (104) W tej kwestii Komisja stwierdza, że ani władze portugalskie, ani strona trzecia nie dostarczyły dokumentów na poparcie tych twierdzeń.
- (105) Komisja nie może zatem stwierdzić, że w niniejszym przypadku spełniono trzecie kryterium wyroku w sprawie Altmark.
- e) Ocena kosztów przeciętnego przedsiębiorstwa**
- (106) Zważywszy że przed 2005 r. przedsiębiorstwa świadczące usługi nie były wybierane w ramach procedury zamówień publicznych, wyrok w sprawie Altmark wymaga oceny porównawczej z kosztami przeciętnego przedsiębiorstwa. Władze portugalskie nie dostarczyły elementów dowodzących, że oceny kosztów dokonano na podstawie oceny kosztów przeciętnego przedsiębiorstwa.
- (107) Komisja stwierdza zatem, że w niniejszym przypadku nie spełniono czterech kryteriów z orzecznictwa w sprawie Altmark i nie można wykluczyć możliwości istnienia korzyści dla przedsiębiorstw świadczących usługi w okresie od wejścia w życie dekretu z mocą ustawy nr 393-B/98 do roku 2005, kiedy skończono stosować system przejściowy ustanowiony na mocy dekretu z mocą ustawy nr 244/2003.
- (108) Płatności ze środków publicznych dokonuje się na rzecz określonych przedsiębiorstw, a mianowicie przedsiębiorstw odpowiedzialnych za usługi. Przedmiotowy środek można zatem uważać za szczególny.
- (109) W związku z tym Komisja stwierdza, że nie można wykluczyć selektywnej korzyści dla usługodawców w latach 1998–2005, kiedy skończono stosować system przejściowy ustanowiony na mocy dekretu z mocą ustawy nr 244/2003.
- 1.1.2. Selektywna korzyść dla ośrodków dokonujących uboju i zakładów rozbioru, importerów mięsa wołowego, wieprzowego i drobiowego z kością i podmiotów działających w wymiarze wewnątrzspółnotowym, tj. podmiotów/odbiorców mięsa wołowego i wieprzowego z kością**
- (110) W sprawie GEMO⁽³⁷⁾ Trybunał Sprawiedliwości uznał, że fakt, iż działalność związana ze zbieraniem i unieszkodliwianiem zwłok zwierzęcych i odpadów poubojowych, której beneficjentami są rzeźnie i hodowcy, wykonywana była przez przedsiębiorstwa prywatne, nie może podważyć ewentualnego zakwalifikowania jej jako pomocy państwa, ponieważ przepisy regulujące wspomnianą działalność zostały ustanowione przez władze publiczne.
- (111) W niniejszym przypadku władze portugalskie ustanowiły również przepisy regulujące działalność i jej finansowanie, ustanowione na mocy dekretów z mocą ustawy nr 393 B/98, 197/2002 i 244/2003. Na tym etapie Komisja stwierdza, że taką działalność można przypisać państwu.
- (112) W sprawie GEMO Trybunał sprecyzował, że obciążenie finansowe wynikające z unieszkodliwiania zwłok zwierzęcych i odpadów poubojowych należy uważać za koszt wynikający z działalności gospodarczej hodowców i rzeźni⁽³⁸⁾. Trybunał stwierdził zatem, że art. 107 ust. 1 TFUE należy interpretować w ten sposób, że system zapewniający hodowcom i rzeźnikom bezpłatne zbieranie i unieszkodliwianie zwłok zwierzęcych i odpadów poubojowych należy uznać za pomoc państwa na rzecz rolników i rzeźni.

⁽³⁷⁾ Ww., pkt 26.

⁽³⁸⁾ Ww., pkt 31.

Okres od 9 grudnia 1998 r. do 9 października 2002 r., przed wejściem w życie dekretu z mocą ustawy nr 197/2002.

(113) W niniejszym przypadku można uznać, że unieszkodliwienie zwłok zwierzęcych i odpadów z uboju wiąże się z kosztami wynikającymi z działalności nie tylko w przypadku ośrodków dokonujących uboju i zakładów rozbioru, ale także w przypadku importerów mięsa wołowego, wieprzowego i drobiowego z kością i podmiotów działających w wymiarze wewnątrzspółnotowym, tj. podmiotów/odbiorców mięsa wołowego i wieprzowego z kością. Komisja uważa, że opisane finansowanie kosztów zbierania, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych z mięsa ssaków i drobiu z dotacji budżetowych państwa przed wejściem w życie dekretu z mocą ustawy nr 197/2002 doprowadziło do zwolnienia korzystających z tej usługi z opłaty wynikającej z ich działalności.

(114) Komisja stwierdza, że w okresie poprzedzającym nałożenie opłaty parafiskalnej występuje korzyść.

Okres od 10 października 2002 r. do listopada 2005 r.

(115) Jeżeli chodzi o okres po wejściu w życie dekretu z mocą ustawy nr 197/2002 i dekretu z mocą ustawy nr 244/2003, opisane powyżej działania finansowane były z opłaty parafiskalnej wprowadzonej na mocy dekretu z mocą ustawy nr 197/2002 i zmienionej na mocy dekretu z mocą ustawy nr 244/2003. Zgodnie z systemem określonym w dekreście z mocą ustawy nr 197/2002 z uiszczenia opłaty zwolniono ośrodki dokonujące uboju zapewniające zbieranie, przewóz, przetwarzanie i niszczenie wszystkich omawianych produktów ubocznych z wyjątkiem SRM, we własnych pomieszczeniach lub w zakładach rozbioru, które stworzyły warunki zapewniające autonomię w zakresie przetwarzania własnych produktów ubocznych (zob. pkt 2 załącznika 2 do dekretu z mocą ustawy nr 197/2002), jak również importerów i podmioty wewnątrzspółnotowe zajmujące się mięsem bez kości, które nie uzyskują produktów ubocznych podlegających obowiązkowej obróbce na mocy prawodawstwa wspólnotowego i krajowego. W dekreście z mocą ustawy nr 244/2003 przewidziano zwolnienie wyżej wymienionych podmiotów pod warunkiem zatwierdzenia planu niszczenia lub utylizacji zgodnie ze szczególnymi warunkami wymaganymi dla poszczególnych kategorii materiałów.

(116) Aby móc ocenić, czy istnieje korzyść dla ośrodków dokonujących uboju i zakładów rozbioru, importerów mięsa wołowego, wieprzowego i drobiowego z kością i podmiotów działających w wymiarze wewnątrzspółnotowym, tj. podmiotów/odbiorców mięsa wołowego i wieprzowego z kością, należy sprawdzić, w jakim stopniu wkład pochodzący z opłaty odpowiada rzeczywistemu kosztowi ekonomicznemu usług świadczonych przez podmioty świadczące usługi zbierania.

(117) Komisja zauważa, że w piśmie z dnia 20 stycznia 2003 r. władze portugalskie oświadczyły, iż opłaty przewidziane w załącznikach 1 i 2 do dekretu z mocą ustawy nr 197/2002, jak również opłatę przewidzianą w art. 2 ust. 2 w przypadku SRM obliczono na podstawie rzeczywistych kosztów usług, które miały zostać wykonane, uwzględniając charakter produktów ubocznych uzyskiwanych z każdego gatunku zwierząt i fakt, czy ich to dotyczy.

(118) Zdaniem władz portugalskich finansowanie to przypomina pod każdym względem rekompensatę z tytułu świadczenia usług użyteczności publicznej dokonanej przez użytkowników. Kwoty płacone przez podmioty objęte opłatą nie byłyby w żadnym stopniu ryczałtowe, a wprost proporcjonalne do ilości odpadów faktycznie przekazanych podmiotowi świadczącemu usługi publiczne i do rzeczywistego kosztu unieszkodliwienia tych odpadów.

(119) Na poparcie tych twierdzeń władze portugalskie przedstawiły dane liczbowe za rok 2003, porównując rzeczywiste koszty ekonomiczne świadczonych usług i wkład pochodzący z odpowiedniej opłaty. Dla pozostałej części roku 2002, po wejściu w życie dekretu z mocą ustawy nr 197/2002 w październiku 2002 r., władze portugalskie nie dostarczyły danych liczbowych dotyczących dochodów wynikających z pobrania opłaty.

(120) W odniesieniu do lat 2004 i 2005 władze portugalskie przekazały dane liczbowe dotyczące kosztów wykonanych czynności, ale nie dochodu z opłaty nałożonej na podmioty gospodarcze, których plany niszczenia i utylizacji nie zostały jeszcze zatwierdzone i które, z tego względu, były zobowiązane do uiszczenia opłaty ustanowionej na mocy systemu przejściowego określonego w dekreście z mocą ustawy nr 244/2003.

(121) W odniesieniu do lat 2002, 2004 i 2005 Komisja nie może, na podstawie dokumentów dostarczonych przez władze portugalskie, stwierdzić, że wkład podmiotów objętych opłatą jest wprost proporcjonalny do ilości odpadów faktycznie przekazanych podmiotom świadczącym usługi zbierania i do rzeczywistego kosztu zniszczenia tych odpadów.

(122) Komisja stwierdza, że w odniesieniu do roku 2003 nie występuje korzyść, ponieważ wkład osób zobowiązanych do uiszczenia opłaty był wprost proporcjonalny do kosztów związanych z odebranymi usługami.

(123) Komisja nie może natomiast wykluczyć istnienia korzyści dla ośrodków dokonujących uboju i zakładów rozbioru, importerów mięsa wołowego, wieprzowego i drobiowego z kością i podmiotów działających w wymiarze wewnątrzspółnotowym, tj. podmiotów/odbiorców mięsa wołowego i wieprzowego z kością zobowiązanych do uiszczenia opłaty od października 2002 r. do 1 stycznia 2003 r. oraz w latach 2004 i 2005.

1.1.3. *Selektywna korzyść dla hodowców*

Okres od 9 grudnia 1998 r. do 9 października 2002 r., przed wejściem w życie dekretu z mocą ustawy nr 197/2002.

- (124) W przedmiotowym przypadku można uznać, że unieszkodliwianie zwłok zwierzęcych i odpadów poubojowych stanowi koszt wynikający z działalności nie tylko w przypadku ośrodków dokonujących uboju i zakładów rozbioru, ale także w przypadku hodowców, którzy z uwagi na prawa rynkowe, ponosiliby co najmniej część obciążeń za wspomniane usługi. Zgodnie z wyżej wymienionym orzecznictwem w sprawie GEMO Komisja uważa, że opisane finansowanie kosztów zbierania, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych z mięsa ssaków i drobiu z dotacji budżetowych państwa przed wejściem w życie dekretu z mocą ustawy nr 197/2002 doprowadziło do zwolnienia korzystających z tej usługi z opłaty wynikającej z ich działalności.
- (125) W związku z powyższym Komisja stwierdza, że istnieje korzyść w przypadku okresu poprzedzającego nałożenie opłaty parafiskalnej.

Okres od 10 października 2002 r. do listopada 2005 r.

- (126) Jak wskazano powyżej środki wdrożone przez władze portugalskie w celu zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych z mięsa ssaków i drobiu mogłyby zwolnić hodowców z opłat, które w normalnych okolicznościach ponosiliby częściowo sami. Z dekretu z mocą ustawy nr 197/2002 i z systemu przejściowego przewidzianego na mocy dekretu z mocą ustawy nr 244/2003 wynika, że hodowcy nie podlegają przedmiotowej opłacie. Władze portugalskie oświadczyły, że koszty zbierania przed końcem 2005 r. przeniesiono na cały sektor. Komisja stwierdza, że obydwie faktury przedstawione przez władze portugalskie faktycznie przewidują przeniesienie opłaty na podstawie dekretu z mocą ustawy nr 197/2002 i dekretu z mocą ustawy nr 244/2003 przez jedną z rzeźni w październiku 2002 r. i w październiku 2003 r. Przedstawione dokumenty uzasadniają stwierdzenie władz portugalskich, według którego, zgodnie z siłami rynkowymi, koszty przeniesiono na cały sektor, w tym hodowców. W związku z powyższym Komisja stwierdza, że hodowcy ponosili koszty związane z ich działalnością i z tego względu nie uzyskiwali szczególnej korzyści.
- (127) Komisja stwierdza, że hodowcy uzyskali korzyść tylko w okresie poprzedzającym stosowanie opłaty.
- (128) W związku z powyższym Komisja stwierdza, że istnieje korzyść w zakresie zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego na rzecz rzeźni, ośrodków dokonujących uboju i importerów we wszystkich okresach, z wyjątkiem roku 2003, i na rzecz hodowców jedynie w okresie poprzedzającym zastosowanie opłaty.

1.2. KORZYŚCI FINANSOWANE PRZY UŻYCIU ZASOBÓW PAŃSTWOWYCH

- (129) Artykuł 107 ust. 1 TFUE odnosi się do pomocy przyznawanej przez państwa członkowskie lub z wykorzystaniem zasobów państwowych. Innymi słowy przedmiotowy środek należy przypisać państwu i przyznać z wykorzystaniem zasobów państwowych.
- (130) W przedmiotowym przypadku finansowanie kosztów związanych z czynnościami zbierania, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych z mięsa ssaków i drobiu zapewniano od 1999 r. do października 2002 r. z dochodów bezpośrednich państwa, a od października 2002 r. z dochodów z opłaty parafiskalnej mającej zastosowanie w przypadku ośrodków dokonujących uboju, importerów mięsa wołowego i wieprzowego z kością i podmiotów działających w wymiarze wewnątrzpaństwowym, tj. podmiotów/odbiorców mięsa wołowego i wieprzowego z kością.
- (131) Płatności na rzecz usługodawców zapewniane z dochodów bezpośrednich państwa są korzyściami finansowanymi z wykorzystaniem zasobów państwowych. Fakt, że przedmiotową usługę publiczną finansowano z budżetu państwa, od 1999 r. i przed zastosowaniem opłaty w 2002 r., oznacza, że przedsiębiorstwa realizujące tę usługę korzystają z zasobów państwowych w celu pokrycia wydatków związanych ze wspomnianą usługą.
- (132) Opłat stosowanych od września 2002 r. do listopada 2005 r. nie obejmuje zakres postanowień TFUE dotyczących pomocy państwa, chyba że stanowią one sposób finansowania środka pomocy i są zatem integralną częścią tego środka⁽³⁹⁾.
- (133) Wszystkie opłaty są uiszczane w ramach procedury samodzielnego naliczania na rzecz INGA. Opłaty otrzymywane od podmiotów gospodarczych stanowiły dochody INGA i były bezpośrednio wpłacane na jego rzecz.
- (134) Aby opłatę uznać za integralną część środka pomocy, musi istnieć nierozzerwalny związek pomiędzy opłatą i środkiem pomocy na mocy odpowiednich przepisów krajowych, w tym sensie, że dochody z podatku są obowiązkowo przeznaczane na finansowanie pomocy⁽⁴⁰⁾.
- (135) Z uwagi na fakt, że opłaty stanowiły dochody INGA i były bezpośrednio wpłacane na jego rzecz, Komisja uważa, że opłata stanowi integralną część środka pomocy.

⁽³⁹⁾ Wyrok Trybunału z dnia 21 października 2003 r. w sprawach połączonych C-261/01 i C-262/01 Van Calster i inni., Rec. [2003] s. I-12272, pkt 51.

⁽⁴⁰⁾ Wyrok Trybunału z dnia 13 stycznia 2005 r. w sprawie C-174/02 Streegewest, Zb.Orz. s. I-85, pkt 26.

(136) Jeżeli chodzi o kwestię, czy dochody z opłat parafiskalnych w przedmiotowym przypadku można uważać za zasoby państwowe, należy zauważyć, że w przypadku zasobów państwowych, nie należy dokonywać rozróżnienia pomiędzy przypadkami, w których pomoc przyznaje bezpośrednio państwo czy podmioty publiczne lub prywatne wyznaczone lub stworzone przez państwo. Dnia 15 lipca 2004 r. Trybunał Sprawiedliwości, w wyroku w sprawie *Pearl i inni* ⁽⁴¹⁾, wskazał, że obowiązkowych składek pobieranych przez instytucję pośredniczącą od wszystkich przedsiębiorstw z danego sektora zawodowego nie uważa się za zasoby państwowe tylko wtedy gdy spełnione są cztery następujące warunki:

- a) przedmiotowy środek ustanowiła organizacja zawodowa, która reprezentuje przedsiębiorstwa i pracowników z sektora zawodowego i nie służy za instrument wdrażania polityki ustalonej przez państwo;
- b) cele przedmiotowego środka finansowane są w całości ze składek przedsiębiorstw z sektora;
- c) sposób finansowania i procent/wysokość składek ustalają wewnątrz organizacji zawodowej sektora przedstawiciele pracodawców i pracowników, bez żadnej interwencji państwa;
- d) składki są obowiązkowo wykorzystywane do finansowania środka, bez możliwości interwencji państwa.

(137) Na podstawie dostępnych informacji wynika, że pierwszy warunek z wyroku w sprawie *Pearle i inni* nie został spełniony w tym sensie, że środek ustanowiono na mocy dekretu z mocą ustawy, w celu wdrożenia polityki ustalonej przez państwo zmierzającej do zwalczania BSE.

(138) Ponadto nie spełniono trzeciego i czwartego warunku, ponieważ sposób finansowania regulują wspomniane dekrety z mocą ustawy. W związku z tym władze portugalskie mają możliwość interwencji przy określaniu sposobów finansowania środka.

(139) Ponieważ nie spełniono wszystkich warunków z wyroku w sprawie *Pearle i inni*, a państwo wydaje się sprawować decydującą kontrolę nad sposobami finansowania środka

pomocy, Komisja uważa, że dochody z opłat parafiskalnych stanowią w rzeczywistości zasoby państwowe, które można przypisać państwu.

1.3. ZAKŁÓCENIE KONKURENCJI/WPŁYW NA WYMIANĘ HANDLOWĄ

(140) Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości wzmocnienie konkurencyjnej pozycji przedsiębiorstwa w następstwie przyznania pomocy państwa oznacza na ogół zakłócenie konkurencji w stosunku do przedsiębiorstw konkurencyjnych, które nie otrzymują takiego wsparcia ⁽⁴²⁾.

(141) Środek może mieć wpływ na pozycję Portugalii w sektorze mięsnym ⁽⁴³⁾. W związku z aktywnością przedsiębiorstw portugalskich na bardzo konkurencyjnym rynku międzynarodowym środek zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji. Środek może również wpływać na wymianę między państwami członkowskimi.

(142) Władze portugalskie argumentowały, że z uwagi na embargo na wysyłkę w szczególności żywego bydła, mączek mięsno-kostnych, jako takich lub zawartych w innych produktach, nie istniała wymiana handlowa, co oznacza, że nie mogło wystąpić zakłócenie konkurencji.

(143) W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem ⁽⁴⁴⁾ pomoc może wpływać na wymianę między państwami członkowskimi i zakłócać konkurencję, nawet jeżeli przedsiębiorstwo będące beneficjentem, konkurujące z producentami z innych państw członkowskich, samo nie uczestniczy w wywozie. W istocie jeżeli państwo członkowskie udziela pomocy przedsiębiorstwu podaż wewnętrzna może być utrzymana lub zwiększona, skutkiem czego możliwości przedsiębiorstw mających siedzibę w innych państwach członkowskich w zakresie oferowania usług na rynku tego państwa będą ograniczone.

(144) W tych warunkach Komisja uważa, że zakaz wysyłki wspomnianych wcześniej produktów z Portugalii do innych państw członkowskich nie wpływa na fakt, że pomoc może zakłócać konkurencję lub wpływać na wymianę handlową.

⁽⁴²⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1979 r. w sprawie C-730/79 Philip Morris Holland przeciwko Komisji, Rec. [1980] s. 2671, pkt 11 i 12.

⁽⁴³⁾ Produkcja mięsa wołowego w UE (15) wyniosła w 1999 r. 7 691 101 ton, w 2002 r. 7 466 476 ton, z czego w 1999 r. 95 765 ton a w 2002 r. 105 019 ton wyprodukowano w Portugalii. Produkcja mięsa wieprzowego wyniosła w 1999 r. w UE (15) 17 983 476 ton a w 2002 r. 17 729 855 ton, z czego Portugalia wyprodukowała w 1999 r. 344 209 ton, a w 2002 r. 328 038 ton (źródło EUROSTAT).

⁽⁴⁴⁾ Wyrok Sądu z dnia 29 września 2000 r. w sprawie T-55/99 CETM przeciwko Komisji, Rec. [2000] s. II-3213, pkt 86; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 marca 1991 r. w sprawie C-303/88 Włochy przeciwko Komisji, Rec. [1991] s. I-1433, pkt 27.

⁽⁴¹⁾ Wyrok Trybunału z dnia 15 lipca 2004 r. w sprawie C-345/02 *Pearle i inni*, Zb.Orz. s. I-7139, pkt 41; zob. również wyrok Sądu z dnia 20 września 2007 r. w sprawie T-136/05 *EARL Salvat père et fils i inni przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich*, Zb.Orz. [2007] s. II-4063, pkt 161 i kolejne.

1.4. WNIOSKI

- (145) Komisja uważa, że środek wprowadzony na mocy dekretów z mocą ustawy nr 393 B/98, 197/2002 i 244/2003 dotyczący zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego stanowi pomoc państwa na rzecz rzeźni, ośrodków dokonujących uboju i importerów w okresie stosowania dekretu z mocą ustawy nr 393 B/98 aż do końca stosowania systemu przejściowego wprowadzonego na mocy dekretu z mocą ustawy nr 244/2003, z wyjątkiem roku 2003, w odniesieniu do którego władze portugalskie wykazały brak występowania korzyści.
- (146) Jeżeli chodzi o hodowców, Komisja uważa, że środek stanowi pomoc państwa wchodzącą w zakres art. 107 ust. 1 w okresie poprzedzającym stosowanie opłaty.
- (147) Jeżeli chodzi o przedsiębiorstwa świadczące usługi Komisja stwierdza, że w okresie od wejścia w życie dekretu z mocą ustawy nr 393-B/98 do roku 2005, kiedy skończono stosować system przejściowy ustanowiony na mocy dekretu z mocą ustawy nr 244/2003, nie można wykluczyć możliwości występowania pomocy państwa.

2. NIEZGODNOŚĆ POMOCY Z PRAWEM

- (148) Komisja stwierdza, że Portugalia nie zgłosiła, w rozumieniu art. 108 ust. 3 TFUE, środków pomocy przyznanych od 1999 r. ani systemów przewidzianych na mocy dekretów z mocą ustawy nr 197/2002 i 244/2003. Artykuł 1 lit. f) rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 definiuje „pomoc przyznaną bezprawnie” jako nową pomoc, wprowadzoną w życie z naruszeniem art. 93 ust. 3 Traktatu.
- (149) Z faktu, że środki wdrożone przez Portugalię zawierają elementy pomocy państwa, wynika, że chodzi o nowe środki pomocy niezgłoszone Komisji, które są, z tego względu, niezgodne z prawem w rozumieniu TFUE.
- (150) Badanie zgodności ewentualnej pomocy będzie składało się z dwóch części: w pierwszej części Komisja zbada zgodność pomocy przyznanej przedsiębiorstwom świadczącym usługi, w drugiej części zbada zgodność ewentualnej pomocy przyznanej ośrodkom dokonującym uboju i zakładom rozbioru oraz działającym w sektorze importerom podmiotom wewnątrzspółnotowym, a także hodowcom.
- (151) Jeżeli chodzi o pomoc finansowaną z opłaty parafiskalnej od 2002 r., Komisja musi zbadać zarówno finansowane czynności, tzn. pomoc, jak i jej finansowanie, jeżeli stanowi ono integralną część pomocy. Zdaniem Trybunału jeśli sposób finansowania pomocy, zwłaszcza z

obowiązkowych składek, stanowi integralną część środka pomocy, to Komisja przy badaniu pomocy musi wziąć pod uwagę ten sposób finansowania⁽⁴⁵⁾. Jak wykazano w motywie 135 niniejszej decyzji, sposób finansowania pomocy należy uznać za integralną część środka pomocy.

3. ANALIZA ZGODNOŚCI POMOCY

3.1. ANALIZA W ŚWIETLE PRZEPISÓW MAJĄCYCH ZASTOSOWANIE W PRZYPADKU NIEZGŁOSZONEJ POMOCY

3.1.1. *Pomoc na rzecz przedsiębiorstw świadczących usługi*a) *Zgodność pomocy ze wspólnym rynkiem na podstawie art. 106 ust. 2 TFUE*

- (152) Od zakazu przewidzianego w art. 107 ust. 1 TFUE istnieją wyjątki.
- (153) Z orzecznictwa Trybunału wynika, że rekompensaty za świadczenie usług publicznych nie stanowią pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, jeżeli spełniają pewne warunki (por. motyw 89 niniejszej decyzji). Jeżeli jednak rekompensaty za świadczenie usług publicznych nie spełniają tych warunków i jeżeli spełniono ogólne kryteria stosowania art. 107 ust. 1 TFUE, rekompensaty te stanowią pomoc państwa, którą można jednak uznać za zgodną z TFUE zgodnie z art. 106 ust. 2 TFUE, jeżeli jest ona niezbędna do funkcjonowania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym i nie wpływa na rozwój wymiany handlowej w sposób sprzeczny z interesem Unii. Komisja sprecyzowała warunki, które należy spełnić w celu osiągnięcia takiej równowagi. Już w komunikacie Usługi użyteczności publicznej w Europie z 2001 r.⁽⁴⁶⁾ Komisja sprecyzowała, że należy zapewnić, by wszelkie ograniczenia przepisów Traktatu WE, a zwłaszcza ograniczenia konkurencji i swobód rynku wewnętrznego nie wykraczały poza to, co konieczne dla zagwarantowania efektywnego wypełniania misji świadczenia usług publicznych. Oznacza to w szczególności, że rekompensata nie przekracza dodatkowych kosztów netto poszczególnego zadania powierzonego przedsiębiorstwu. Komisja określiła później również te warunki we *wspólnotowych ramach dotyczących pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych*⁽⁴⁷⁾ i w decyzji z dnia 28 listopada 2005 r. w sprawie stosowania art. 86 ust. 2⁽⁴⁸⁾. Jeżeli chodzi o obliczanie rekompensaty, Komisja stwierdziła, że wysokość rekompensaty nie może przekraczać kwoty niezbędnej do pokrycia kosztów poniesionych w celu wykonania obowiązków świadczenia usługi publicznej, przy uwzględnieniu związanych z nimi dochodów oraz rozsądnego zysku z tytułu wypełniania tych zobowiązań. Rozsądny zysk może w szczególności obejmować całość lub część zysków wynikających z wzrostu wydajności osiągniętego przez przedmiotowe przedsiębiorstwa w uzgodnionym i ograniczonym okresie, nie zmniejszając poziomu jakości usług powierzonych przedsiębiorstwu przez państwo.

⁽⁴⁵⁾ Ww. wyrok w sprawie Van Calster i inni, pkt 51.

⁽⁴⁶⁾ Komunikat Komisji — Usługi użyteczności publicznej w Europie (Dz.U. C 17 z 19.1.2001, s. 4).

⁽⁴⁷⁾ Dz.U. C 297 z 29.11.2005, s. 4.

⁽⁴⁸⁾ Dz.U. L 312 z 29.11.2005, s. 67.

- (154) Punkt 18 *wspólnotowych ram dotyczących pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych* stanowi, że „rozsądny zysk” należy rozumieć jako stopę zwrotu własnego kapitału, która uwzględni ryzyko lub brak ryzyka, wynikające dla przedsiębiorstwa z interwencji państwa członkowskiego, szczególnie jeśli przyznało ono wyłączne lub szczególne prawa. Stopa ta nie powinna zwykle przewyższać średniej stopy dla danego sektora w ostatnich latach. W sektorach, gdzie nie ma innego przedsiębiorstwa odpowiadającego przedsiębiorstwu, któremu zostało powierzono świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym, porównanie może zostać dokonane na podstawie przedsiębiorstwa działającego w innym państwie członkowskim, lub, jeśli zajdzie taka potrzeba, w innych sektorach, zakładając, że zostały wzięte pod uwagę szczególnie cechy charakterystyczne poszczególnych sektorów. Przy określaniu wysokości rozsądnego zysku, państwa członkowskie mogą wprowadzić kryteria motywacyjne, w szczególności w zakresie jakości świadczonych usług i wzrostu wydajności.
- (155) Jak przedstawiono w motywie 99 i kolejnych niniejszej decyzji Komisja nie może wykluczyć, na podstawie informacji przedstawionych przez władze portugalskie, że rekompensatę obliczono uwzględniając rozsądny zysk, który nie przekracza średniej stopy dla danego sektora. Służby Komisji występowały kilkakrotnie do władz portugalskich o przekazanie wszystkich informacji koniecznych do określenia, czy w przedmiotowym przypadku spełniono warunki odstępstwa od pomocy państwa przyznanej w postaci usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym. W rzeczywistości informacje przedstawione przez władze portugalskie w żadnym wypadku nie wskazują, że w celu ustalenia średniej stopy dla danego sektora przeprowadzono porównanie z innymi przedsiębiorstwami.
- (156) Komisja nie może zatem stwierdzić zgodności pomocy na rzecz usługodawców w rozumieniu art. 106 ust. 2 TFUE.
- b) Zgodność pomocy na podstawie art.107 ust. 3 lit. c) TFUE**
- (157) Artykuł 107 ust. 3 lit. c) TFUE przewiduje, że za zgodną z rynkiem wewnętrznym może zostać uznana pomoc przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem. Aby móc skorzystać z odstępstwa, o którym mowa we wspomnianej literze, środki pomocy muszą przyczynić się do rozwoju przedmiotowego sektora.
- (158) W przedmiotowym przypadku władze portugalskie twierdzą, że ponosiły wszystkie koszty związane z czynnościami zbierania, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych z mięsa ssaków i drobiu od 1999 r. Od października 2002 r. koszty związane z tymi samymi czynnościami zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych z mięsa ssaków i drobiu finansuje się z dochodów z opłaty mającej zastosowanie w przypadku ośrodków dokonujących uboju, importerów mięsa wołowego i wieprzowego z kością i podmiotów działających w wymiarze wewnątrzpaństwowym, tj. podmiotów/odbiorców mięsa wołowego i wieprzowego z kością, jeżeli sami nie wykonują tych czynności.
- (159) Zgodnie z pkt 23.3 wytycznych Wspólnoty dotyczących pomocy państwa dla sektora rolnego w latach 2000–2006 ⁽⁴⁹⁾ (zwanymi dalej „wytycznymi”) i komunikatem Komisji w sprawie określania zasad dotyczących uznania pomocy państwa za przyznaną bezprawnie ⁽⁵⁰⁾ każdą pomoc przyznaną bezprawnie w rozumieniu art. 1 lit. f) rozporządzenia (WE) nr 659/1999 należy ocenić zgodnie z przepisami i wytycznymi obowiązującymi w chwili przyznania pomocy. W 2002 r. Komisja przyjęła wytyczne Wspólnoty dotyczące testów na obecność TSE, padłych zwierząt gospodarskich i odpadów rzeźniczych. Wytyczne te miały zastosowanie w okresie od dnia 1 stycznia 2003 r. do dnia 31 grudnia 2006 r. ⁽⁵¹⁾. Punkt 44 wytycznych TSE przewiduje wyjątek od zasady, że pomoc niezgodną z prawem należy ocenić zgodnie z przepisami obowiązującymi w chwili przyznania pomocy w przypadkach dotyczących w szczególności odpadów z uboju. Zgodnie z pkt 47 wytycznych TSE Komisja stosuje zasady oparte na pkt 11.4 wytycznych w sprawie pomocy niezgodnej z prawem dotyczącej odpadów z uboju przyznanej przed końcem 2002 r. W związku z tym pkt 47 wytycznych TSE jest właściwą podstawą prawną dla oceny pomocy przyznanej od 1999 r.
- (160) Zgodnie z pkt 194 lit. c) wytycznych Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007–2013 od wejścia w życie tych wytycznych dnia 1 stycznia 2007 r., Komisja nie stosuje już wytycznych TSE, z wyjątkiem przyznanej przed 1 stycznia 2007 r. pomocy niezgodnej z prawem, o której mowa w pkt 43 i kolejnych punktach tych wytycznych. W związku z tym pkt 47 wytycznych TSE pozostaje przepisem mającym zastosowanie w przypadku pomocy niezgodnej z prawem dotyczącej odpadów z uboju od dnia 1 stycznia 2003 r.
- (161) Punkt 47 wytycznych TSE przewiduje szereg przepisów dotyczących odpadów z uboju.
- (162) Zgodnie z pkt 47 wytycznych TSE, jeśli chodzi o pomoc państwa w odniesieniu do odpadów z uboju, od stycznia 2001 r. Komisja podjęła szereg indywidualnych decyzji, dopuszczających pomoc państwa pokrywającą do 100 % kosztów poniesionych w związku z unieszkodliwianiem materiałów szczególnego ryzyka (SRM), mączek mięsnych i kostnych i pasz dla zwierząt zawierających takie produkty, które muszą być unieszkodliwiane zgodnie z nowym prawodawstwem wspólnotowym dotyczącym pasażowalnych encefalopatii gąbczastych (TSE). Decyzje te opierały się w szczególności na pkt 11.4 wytycznych rolnych, który uwzględnia krótkoterminowy charakter pomocy i konieczność długoterminowego przestrzegania zasady „zanieczyszczający płaci”. W drodze wyjątku Komisja zezwoliła, aby taka pomoc państwa

⁽⁴⁹⁾ Dz.U. C 28 z 1.2.2000, s. 2.

⁽⁵⁰⁾ Dz.U. C 119 z 22.5.2002, s. 22.

⁽⁵¹⁾ Zob. pkt 194 lit. c) wytycznych Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007–2013 (Dz.U. C 319 z 27.12.2006, s. 1).

- przyznawana była również innym podmiotom gospodarczym niż uczestniczącym w produkcji żywych zwierząt, na przykład rzeźniom. Komisja stosuje takie same zasady w odniesieniu do bezprawnej pomocy państwa przyznanej przed końcem 2002 r. na pokrycie porównywalnych kosztów związanych z nowym prawodawstwem Wspólnoty w zakresie TSE, bez uszczerbku dla przestrzegania innych przepisów prawa wspólnotowego.
- (163) W pkt 47 wytycznych TSE przypomniano, że w drodze wyjątku Komisja zezwoliła, aby taka pomoc państwa przyznawana była również innym podmiotom gospodarczym niż uczestniczącym w produkcji żywych zwierząt, na przykład rzeźniom. W przeszłości Komisja podejmowała decyzje, że wyjątek ten powinien również obejmować inne przedsiębiorstwa wykonujące zadania ściśle związane z produkcją żywych zwierząt, takie jak przedsiębiorstwa utylizacyjne.
- (164) Na podstawie pkt 11.4 wytycznych dotyczących rolnictwa Komisja dopuściła pomoc do wysokości 100 % rzeczywistych poniesionych kosztów w przypadku środków takich, jak kontrole sanitarne, testy i inne sposoby wykrywania, zakup i podawanie produktów leczniczych i fitosanitarnych i niszczenie zbiorów, pod warunkiem że:
- istnieje odpowiedni program ustanowiony na poziomie wspólnotowym, krajowym lub regionalnym ukierunkowany na zapobieganie, kontrolę bądź zwalczanie danej choroby,
 - choroby pozostają w sferze zainteresowania władz publicznych,
 - środki pomocy mają na celu zapobieganie lub rekompensatę,
 - pomoc jest zgodna ze wspólnotowym prawem weterynaryjnym i fitosanitarnym.
- (165) Zgodnie z pkt 47 wytycznych TSE zasady te mają również zastosowanie.
- (166) BSE jest chorobą zakaźną, która stanowi zagrożenie dla zdrowia człowieka. Chodzi o chorobę zwierząt, której ognisko pierwotne należy zgłaszać bezpośrednio Komisji i innym państwom członkowskim⁽⁵²⁾. Celem środka pomocy było zapewnienie wdrożenia niezbędnych środków profilaktycznych dotyczących zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia zgodnie z prawem weterynaryjnym obowiązującym w latach 1999–2005 w sektorze mięsa.
- (167) Komisja zauważa w tym względzie, że Portugalia wskazała, że w okresie od 1999 r. do końca 2002 r. poniosła całość kosztów związanych z czynnościami zbierania, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych z mięsa ssaków i drobiu, w kontekście środków nadzwyczajnych zatwierdzonych przez Komisję w ramach decyzji 98/653/WE, która zabrania wywozu mączek mięsnych, mączek kostnych i mączek mięsno-kostnych pozyskiwanych ze ssaków. Zauważa również, że embargo na mięso wołowe w stosunku do Portugalii cofnięto dopiero wraz z przyjęciem rozporządzenia (WE) nr 1993/2004.
- (168) Komisja podkreśla również, że zgodnie z pkt 33 i 34 wytycznych TSE przedsiębiorstwa zostały wybrane i były wynagradzane zgodnie z zasadami rynku w niedyskryminacyjny sposób (zob. motyw 21 i kolejne niniejszej decyzji). Komisja może w przedmiotowym przypadku zaakceptować, zważywszy na pilny charakter podejmowanych środków, dokonanie przez władze portugalskie wyboru usługodawców zgodnie z dekretem z mocą ustawy nr 197/99 z dnia 8 czerwca 1999 r., który jest, według informacji udzielonych przez władze portugalskie, krajowym instrumentem transpozycji dyrektywy 97/52/WE, nie korzystając z procedury zamówień publicznych (zob. motyw 24 niniejszej decyzji).
- (169) Władze portugalskie wskazały, że dekret z mocą ustawy nr 197/2002 został wprowadzony w celu przestrzegania ich zobowiązań w kontekście decyzji Rady 2000/766/WE, przy jednoczesnym przestrzeganiu zasady „zanieczyszczający płaci” (zob. motywy 65 i 66 niniejszej decyzji). Potwierdziły one, że środki nie mogły być przeznaczane na ewentualną działalność konkurencyjną, jaką przedsiębiorstwa korzystające z pomocy mogłyby się zajmować, ponieważ jedyną działalnością tych przedsiębiorstw było w rzeczywistości zbieranie, przetwarzanie, przewóz i niszczenie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego.
- (170) Komisja stwierdza również, że odpowiedzialność za usługi i ich finansowanie przeniesiono na podmioty gospodarcze, zachowując okres przejściowy, na podstawie systemu wprowadzonego na mocy dekretu z mocą ustawy nr 244/2003.
- (171) Uwzględniając szczególne okoliczności i nadzwyczajną sytuację wywołaną przez ryzyko rozprzestrzenienia się BSE w latach 1999–2004 oraz fakt, że system wprowadzony na mocy dekretu z mocą ustawy nr 244/2003 przewidywał stopniowe przeniesienie odpowiedzialności i finansowania usług na działające w sektorze podmioty gospodarcze, Komisja uważa, że pomoc można uznać za krótkotrwałą i zgodną z zasadą „zanieczyszczający płaci” w perspektywie długoterminowej.
- (172) Komisja może zatem stwierdzić na podstawie informacji, którymi dysponuje, że w przypadku pomocy przyznawanej od 1999 r. do końca 2002 r. można skorzystać z odstępstwa przewidzianego w art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE.

⁽⁵²⁾ Dyrektywa Rady 82/894/EWG z dnia 21.12.1982 r. w sprawie zgłaszania chorób zwierząt we Wspólnocie (Dz.U. L 378 z 31.12.1982, s. 58).

(173) W przypadku pomocy przyznawanej od 2003 r. do listopada 2005 r., uwzględniając nadzwyczajną sytuację, która panowała do końca 2004 r., i fakt, że system określony w dekrete z mocą ustawy przewidywał stopniowe przeniesienie odpowiedzialności i finansowania usług, jak pokazano wcześniej, Komisja stwierdza, że pomoc można uznać za zgodną ze wspólnym rynkiem i z pkt 47 wytycznych TSE, jeżeli jest zgodna z rzeczywistymi kosztami otrzymanych świadczeń.

(174) Jak wskazano w motywie 100 niniejszej decyzji, władze portugalskie wykazały, że pomoc odpowiada rzeczywistym kosztom usług przedsiębiorstw świadczących usługi w latach 1999–2005.

(175) W związku z powyższym Komisja stwierdza, na podstawie informacji, którymi dysponuje, że w przypadku pomocy przyznawanej usługodawcom od 2003 r. do listopada 2005 r. można skorzystać z odstępstwa przewidzianego w art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE.

3.1.2. Pomoc dla ośrodków dokonujących uboju i zakładów rozbioru, importerów i podmiotów działających w wymiarze wewnątrzspółnotowym z sektora oraz hodowców

(176) Jak stwierdziła Komisja w motywie 166 niniejszej decyzji, w latach 1999–2004 ryzyko rozprzestrzenienia się BSE w Portugalii doprowadziło do szczególnych okoliczności i nadzwyczajnej sytuacji. Uwzględniając tę wyjątkową sytuację i zważywszy, że system wprowadzony na mocy dekretu z mocą ustawy nr 244/2003 przewidywał stopniowe przeniesienie odpowiedzialności i finansowania usług na działające w sektorze podmioty gospodarcze, Komisja uważa, że pomoc można uznać za krótkoterminową i zgodną z zasadą „zanieczyszczający płaci” w perspektywie długoterminowej. Zgodnie z wcześniejszą praktyką Komisja stwierdza w przedmiotowym przypadku, że pomoc z tytułu pkt 47 wytycznych TSE mogła zostać w drodze wyjątku udzielona innym działającym w sektorze podmiotom gospodarczym, w szczególności ośrodkom dokonującym uboju i zakładom rozbioru, działającym w sektorze importerom i podmiotom wewnątrzspółnotowym.

(177) Jak stwierdziła Komisja w odniesieniu do przedsiębiorstw świadczących usługi, pomoc przyznano zgodnie z zasadami wymienionymi w pkt 47 wytycznych TSE.

(178) Jeżeli chodzi o ośrodki dokonujące uboju i zakłady rozbioru, działającym w sektorze importerów i podmioty wewnątrzspółnotowe, Komisja może zatem stwierdzić, że w przypadku przyznanej pomocy można zastosować odstępstwo przewidziane w art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE.

(179) Jeżeli chodzi o hodowców, uwzględniając rozważania przytoczone w motywie 160 i kolejnych niniejszej decyzji Komisja stwierdza również, że pomoc przyznano zgodnie z zasadami wymienionymi w pkt 47 wytycznych TSE i można zastosować odstępstwo przewidziane w art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE.

3.2. FINANSOWANIE POMOCY

(180) Od października 2002 r., daty wejścia w życie dekretu z mocą ustawy nr 197/2002, koszty związane z czynnościami zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych z mięsa ssaków i drobiu są finansowane z dochodów z opłaty parafiskalnej mającej zastosowanie do ośrodków dokonujących uboju, importerów mięsa wołowego i wieprzowego z kością i podmiotów działających w wymiarze wewnątrzspółnotowym, tj. podmiotów/odbiorców mięsa wołowego i wieprzowego z kością.

(181) Komisja zwykle uznaje, zgodnie z orzecznictwem Trybunału⁽⁵³⁾, że finansowanie pomocy z obowiązkowych opłat może wpływać na taką pomoc poprzez efekt ochronny, wykraczający poza pomoc w ścisłym rozumieniu. Przedmiotowe składki są faktycznie opłatą obowiązkową. Na podstawie tego samego orzecznictwa Komisja uznaje, że pomoc nie może być finansowana z opłat parafiskalnych, które obejmują również przywóz tego samego produktu z innych państw członkowskich.

(182) Uwzględniając to orzecznictwo, a także fakt, że środek przyznano z wykorzystaniem zasobów państwowych i zatem stanowi on pomoc państwa w rozumieniu art. 107 TFUE, należy sprawdzić, czy ma on charakter dyskryminacyjny, co jest sprzeczne z art. 110 TFUE, w zakresie, w jakim istnieje obowiązek uiszczania opłaty także w odniesieniu do produktów przywożonych z innych państw członkowskich.

(183) Władze portugalskie uzasadniły nałożenie opłaty na przywożone mięso z kością tym, że przywożone produkty mogły korzystać z systemu w ten sam sposób co produkty krajowe, przy czym obecność mięsa z kością oznacza obecność produktów ubocznych, które korzystają z usług zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia.

(184) W świetle informacji, którymi dysponowała Komisja, na ośrodki dokonujące uboju, importerów tusz, półtuszy i innych elementów wołowych i wieprzowych z kością nałożono opłaty (zob. art. 2 ust. 2 dekretu z mocą ustawy nr 197/2002), które służą zapewnieniu usług zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych z mięsa ssaków i drobiu (art. 1 ust. 1 dekretu z mocą ustawy nr 197/2002).

⁽⁵³⁾ Wyrok z dnia 25 czerwca 1970 r. w sprawie 47/69, Francja przeciwko Komisji, Rec. [1970] s. 487, pkt 20.

- (185) Informacje te wzbudziły wątpliwości Komisji czy opłaty pobierane od osób zobowiązanych do uiszczenia opłaty są odpowiednio dla usług, z których korzystają. Komisja stwierdziła, że nie może wykluczyć istnienia potencjalnie dyskryminującego systemu wobec produktów przywożonych z innych państw członkowskich, w przypadku których należy uiszczać opłatę.
- (186) Władze portugalskie zapewniły następnie, że usługi zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych z mięsa drobiu nie są finansowane z opłat pobieranych od ośrodków dokonujących uboju, importerów tusz, półtuszy i innych elementów wołowych i wieprzowych z kością, ale zgodnie z załącznikiem 1 do dekretu z mocą ustawy nr 197/2002 od ośrodków dokonujących uboju drobiu, które nie zachęcały do zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych uzyskanych podczas uboju drobiu. Importerów i podmioty zajmujące się tuszami drobiowymi zwolniono z opłaty, uwzględniając fakt, że z większości przywożonych tusz drobiowych nie powstają produkty uboczne.
- (187) Natomiast jeżeli chodzi o importerów i podmioty zajmujące się tuszami, półtuszami i innymi elementami wołowymi i wieprzowymi z kością, władze portugalskie uzasadniły, że ze wspomnianych przywożonych elementów z kością powstają produkty uboczne.
- (188) Już na etapie nakazu udzielenia informacji, a następnie podczas wszczęcia postępowania Komisja zwróciła się do władz portugalskich z prośbą o zagwarantowanie, aby produkty przywożone mogły korzystać z mechanizmu w ten sam sposób co produkty krajowe, a tym samym o udowodnienie przy pomocy danych liczbowych, że w danym okresie odniesienia istniała równowaga finansowa pomiędzy kwotami pobranymi od produktów z mięsa wołowego i wieprzowego z kością pochodzących z innych państw członkowskich i kosztami usług wyłącznie dla tych produktów (zob. pkt 37 lit. h) decyzji o wszczęciu postępowania).
- (189) Władze portugalskie zapewniły, że przywożone elementy z kością korzystają w taki sam sposób z usług zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia produktów ubocznych z mięsa co produkty krajowe, ale nie przedstawiły dokładnych i zgodnych danych liczbowych na ten temat.
- (190) Informacje przedstawione Komisji nie pozwalają zatem stwierdzić, że opłata wprowadzona na mocy dekretu z mocą ustawy nr 197/2002 i pobierana od produktów przywożonych jest odpowiednia dla kwoty odpowiadającej usługom, z których korzystają produkty uboczne uzyskane ze wspomnianych produktów przywożonych i że w związku z tym produkty przywożone mogły korzystać z usług finansowanych ze środka pomocy w takim samym stopniu co produkty krajowe.
- (191) Na mocy art. 3 ust. 2 dekretu z mocą ustawy nr 244/2003 ośrodki dokonujące uboju, zakłady rozbioru, ośrodki inkubacyjne, gałęzie przemysłu zajmujące się produktami jajecznymi były zobowiązane do uiszczania opłaty ustalonej w załączniku 1 do dekretu z mocą ustawy nr 244/2003 z wyjątkiem podmiotów korzystających z systemu alternatywnego przewidzianego w tym dekrete i podlegających opłatom określonym w załączniku 2, aż do zatwierdzenia planu niszczenia materiałów kategorii 3. W odniesieniu do materiałów kategorii 1 i 2 miały one obowiązek, przed zatwierdzeniem planu, płacić 0,35 EUR/kg materiału (art. 5 ust. 1 dekretu z mocą ustawy nr 244/2003).
- (192) Jeżeli chodzi o zmiany wprowadzone do systemu opodatkowania na mocy dekretu z mocą ustawy nr 244/2003, Komisja wystąpiła do władz portugalskich o potwierdzenie, że produkty przywożone mogły korzystać ze wspomnianych usług w równym stopniu co produkty krajowe.
- (193) Władze portugalskie potwierdziły, że opłata wprowadzona na mocy dekretu z mocą ustawy nr 244/2003 opierała się na faktycznie uzyskanych produktach ubocznych i że produkty przywożone mogły korzystać w równym stopniu ze wspomnianych usług. Komisja stwierdza natomiast, że władze portugalskie nie przedstawiły danych liczbowych uzasadniających te stwierdzenia.
- (194) Wobec braku dokumentów dotyczących weryfikacji, Komisja nie może stwierdzić, że opłata wprowadzona na mocy dekretu z mocą ustawy nr 244/2003 była odpowiednia dla kwoty odpowiadającej usługom, z których korzystają produkty uboczne uzyskane z produktów przywożonych i że w związku z tym produkty przywożone mogły korzystać z usług finansowanych ze środka pomocy w takim samym stopniu co produkty krajowe.
- (195) Komisja stwierdza, że system opodatkowania wprowadzony na podstawie dekretu z mocą ustawy nr 197/2002 i systemu przejściowego ustanowionego na mocy art. 3 ust. 2 i art. 5 ust. 2 dekretu z mocą ustawy nr 244/2003 nie jest zgodny z art. 110 TFUE z uwagi na istnienie potencjalnie dyskryminującego systemu wobec produktów przywożonych z innych państw członkowskich, w przypadku których istnieje także obowiązek uiszczania opłaty.

VI. WNIOSKI

- (196) Komisja ubolewa, że Portugalia przyznała pomoc na rzecz zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia odpadów z uboju niezgodnie z prawem i z naruszeniem art. 108 ust. 3 TFUE.

- (197) Pomoc na rzecz zbierania, przewozu, przetwarzania i niszczenia odpadów z ubojni była zgodna z przepisami wspólnotowymi mającymi zastosowanie na poziomie beneficjentów. Natomiast finansowanie pomocy z systemu opodatkowania wprowadzonego na podstawie dekretu z mocą ustawy nr 197/2002 i systemu przejściowego ustanowionego na mocy art. 3 ust. 2 i art. 5 ust. 2 dekretu z mocą ustawy nr 244/2003 jest niezgodne z rynkiem wewnętrznym z uwagi na potencjalnie dyskryminujący skutek wobec produktów przywożonych z innych państw członkowskich, w przypadku których także istnieje obowiązek uiszczenia opłaty.
- (198) W niniejszym przypadku Komisja uznaje za właściwe przyjęcie decyzji warunkowej, korzystając z możliwości przewidzianej w art. 7 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 659/1999. Zgodnie z wyżej wymienionym ustępem Komisja może dołączyć do swej pozytywnej decyzji warunki, na jakich pomoc można uznać za zgodną ze wspólnym rynkiem, oraz określać obowiązki umożliwiające monitorowanie przestrzegania decyzji.
- (199) W celu naprawienia skutków naruszenia art. 110 i tym samym wstecznego zniesienia dyskryminacji Portugalia musi dokonać zwrotu części opłaty pobranej od produktów przywiezionych z innych państw członkowskich w terminie i na warunkach określonych przez Komisję. Naprawa tego naruszenia spowoduje zgodność przedmiotowej pomocy z Traktatem.
- (200) Komisja określa warunki, które mają być spełnione w związku ze wspomnianym zwrotem. Portugalia musi więc zwrócić osobom, które uiściły opłatę, tę część opłaty, którą nałożono na produkty przywiezione z innych państw członkowskich w okresie od dnia wprowadzenia opłaty przewidzianej na mocy dekretu z mocą ustawy nr 197/2002 do dnia ostatniego zastosowania tej opłaty przed upływem terminu obowiązywania systemu przejściowego wprowadzonego na mocy dekretu z mocą ustawy nr 244/2003. W tym celu Portugalia zapewni przestrzeganie następujących warunków:
- jeżeli osoby zobowiązane do uiszczenia opłaty mogą przedstawić dowód, że opłata została nałożona na produkty przywożone z innych państw członkowskich, mogą one dochodzić zwrotu części dochodów z opłaty przeznaczonej na sfinansowanie części pomocy, z której korzystają wyłącznie produkty krajowe. Wnioski o zwrot składa się w terminie określonym zgodnie z prawem krajowym, lecz w żadnym razie nie krótszym niż sześć miesięcy od publikacji niniejszej decyzji,
 - Portugalia określi zakres wszelkiej dyskryminacji mającej wpływ na przywożone produkty. W tym celu Portugalia sprawdzi, w okresie odniesienia, równowagę finansową między kwotami pobranymi ogółem od produktów krajowych w ramach przedmiotowej opłaty oraz wynikającymi z niej korzyściami wyłącznie dla tych produktów,
 - zwrot musi nastąpić w maksymalnym terminie sześciu miesięcy od dnia złożenia wniosku,
 - zwrócone kwoty muszą zawierać odsetki naliczone od dnia pobrania opłaty do dnia faktycznego zwrotu. Odsetki te nalicza się na podstawie stopy referencyjnej Komisji, przewidzianej w metodzie określania stóp referencyjnych i dyskontowych⁽⁵⁴⁾,
 - władze portugalskie dopuszczają wszelkie racjonalne dowody przedstawione przez osoby, które uiściły opłatę od produktów przywiezionych z innych państw członkowskich,
 - prawo do zwrotu nie może podlegać innym warunkom, w szczególności warunkowi dotyczącemu nieprzenoszenia opłaty,
 - jeżeli opłata nie została jeszcze uiszczona, władze portugalskie formalnie rezygnują z egzekwowania proporcjonalnej części opłaty nałożonej na produkty przywożone z innych państw członkowskich, w odniesieniu do której wykazano, że jest ona przeznaczona na finansowanie części pomocy, z której korzystają wyłącznie produkty krajowe. Rezygnują one również z ewentualnych odsetek za zwłokę,
 - w przypadku gdy zażąda tego Komisja, Portugalia zobowiązuje się do przedstawienia pełnego sprawozdania potwierdzającego właściwe wykonanie zwrotu,
 - jeżeli w innym państwie członkowskim na te same produkty, które były objęte opłatą w Portugalii, nałożono opłatę mającą podobne cele, władze portugalskie zobowiązują się do zwrotu uiszczonych opłat w takiej części, w jakiej dotyczyła ona produktów z tego innego państwa członkowskiego,
 - Portugalia zobowiązuje się powiadomić o niniejszej decyzji wszystkich potencjalnych płatników przedmiotowej opłaty,

⁽⁵⁴⁾ Obwieszczenie Komisji w sprawie metody określania stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz.U. C 273 z 9.9.1997, s. 3).

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Pomoc państwa przyznawana przez Portugalię na podstawie dekretu z mocą ustawy nr 393-B/98 z dnia 4 grudnia 1998 r. jest zgodna z rynkiem wewnętrznym.

Artykuł 2

1. Pomoc państwa przyznawana przez Portugalię na podstawie dekretu z mocą ustawy nr 197/2002 z dnia 25 września 2002 r. i systemu przejściowego ustanowionego na mocy art. 3 ust. 2 dekretu z mocą ustawy nr 244/2003 z dnia 7 października 2003 r. jest zgodna z rynkiem wewnętrznym, pod warunkiem że Portugalia zwróci płatnikom część opłaty pobieranej od produktów przywożonych z innych państw członkowskich pomiędzy datą rozpoczęcia stosowania opłaty na mocy dekretu z mocą ustawy nr 197/2002 i datą ostatniego zastosowania tej opłaty przed upływem terminu obowiązywania systemu przejściowego wprowadzonego na mocy dekretu z mocą ustawy nr 244/2003.

2. W tym celu Portugalia będzie przestrzegała następujących warunków:

- jeżeli osoby zobowiązane do uiszczenia opłaty mogą przedstawić dowody, że opłata została nałożona na produkty przywożone z innych państw członkowskich, mogą one dochodzić zwrotu części dochodów z opłaty przeznaczonej na sfinansowanie części pomocy, z której korzystają wyłącznie produkty krajowe. Wnioski o zwrot składa się w terminie określonym zgodnie z prawem krajowym, lecz w żadnym razie nie krótszym niż sześć miesięcy od publikacji niniejszej decyzji,
 - Portugalia określi zakres wszelkiej dyskryminacji mającej wpływ na przywożone produkty. W tym celu Portugalia sprawdzi, w okresie odniesienia, równowagę finansową między kwotami pobranymi ogółem od produktów krajowych w ramach przedmiotowej opłaty oraz wynikającymi z niej korzyściami wyłącznie dla tych produktów,
 - zwrot musi nastąpić w maksymalnym terminie sześciu miesięcy od dnia złożenia wniosku,
 - zwrócone kwoty muszą zawierać odsetki naliczone od dnia pobrania opłaty do dnia faktycznego zwrotu. Odsetki te nalicza się na podstawie stopy referencyjnej Komisji, przewidzianej w metodzie określania stóp referencyjnych i dyskontowych⁽⁵⁵⁾,
- władze portugalskie dopuszczają wszelkie racjonalne dowody przedstawione przez osoby, które uiściły opłatę od produktów przywiezionych z innych państw członkowskich,
 - prawo do zwrotu nie może podlegać innym warunkom, w szczególności warunkowi dotyczącemu nieprzenoszenia opłaty,
 - jeżeli opłata nie została jeszcze uiszczona, władze portugalskie formalnie rezygnują z egzekwowania proporcjonalnej części opłaty nałożonej na produkty przywożone z innych państw członkowskich, w odniesieniu do której wykazano, że jest ona przeznaczona na finansowanie części pomocy, z której korzystają wyłącznie produkty krajowe. Rezygnują one również z ewentualnych odsetek za zwłokę,
 - w przypadku gdy zażąda tego Komisja, Portugalia zobowiązuje się do przedstawienia pełnego sprawozdania potwierdzającego właściwe wykonanie zwrotu,
 - jeżeli w innym państwie członkowskim na te same produkty, które były objęte opłatą w Portugalii, nałożono opłatę mającą podobne cele, władze portugalskie zobowiązują się do zwrotu uiszczonych opłat w takiej części, w jakiej dotyczyła ona produktów z tego innego państwa członkowskiego,
 - Portugalia zobowiązuje się powiadomić o niniejszej decyzji wszystkich potencjalnych płatników przedmiotowej opłaty.

Artykuł 3

W terminie dwóch miesięcy od daty notyfikacji niniejszej decyzji Portugalia jest zobowiązana przekazać Komisji informacje o środkach podjętych w celu jej wykonania.

Artykuł 4

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Portugalskiej.

Sporządzono w Brukseli dnia 13 lipca 2011 r.

W imieniu Komisji
Dacian CIOLOȘ
Członek Komisji

⁽⁵⁵⁾ Zob. przypis 54.